

EURÓPAI BANKFÖDERÁCIÓ (EUROPEAN BANKING FEDERATION – EBF)

Jelentés az európai pénzügyi szolgáltatások piacainak az integrációjáról¹

Az integráció a gazdasági és társadalmi fejlődés elősegítésének egyik legfontosabb stratégiai eleme az Európai Unióban (European Union – EU). A vállalati pénzügyi szolgáltatások egységes piaca ma már közel áll a megvalósuláshoz, ám – mint ahogy arra sokan rámutatnak – a pénzpiac lényeges elemeinek integrációja, különös tekintettel a lakossági pénzügyi szolgáltatásokra, még nem fejeződött be. Ebben az európai pénzügyi piacok integrációjáról készült jelentésben az EBF javaslatot tesz az európai bankszektor következő néhány évi tevékenységének hatékony keretrendszerére, hogy tagjai a lehető legteljesebb mértékben vehessenek részt az Európai Unió gazdasági potenciáljának kialakításában. A jelentés bevezetése a pénzügyi integráció fogalmát tárgyalja, és indokolja annak jelentőségét az egész gazdaságban, azon belül pedig a bankszférában. Ezután azt a nyolc cselekvési területet vázolja fel, amelyek teljesítése elkerülhetetlen a pénzügyi szolgáltatások szorosabb integrációjához, és kifejti az EBF velük kapcsolatos álláspontját. A Technikai és szakpolitika című fejezet az Európai Unió problematikus szabályozási kérdéseit taglalja, majd áttekintést ad az Európai Unió vezető szerveinek konkrét kérdéseket érintő intézkedéseiről, különösen a jogszabályalkotási kezdeményezésekből adódó problémákról.

1. BEVEZETÉS

1.1. A pénzügyi piacok integrációja: megalapozott, mélyen gyökerező elképzelés

Az Európai Unió gazdaságtörténetére visszatekintve, egyértelmű, hogy **a gazdasági integráció, különösen a pénzügyi piacok integrációjának koncepciója olyan jótékony hatású folyamat, amely az összes politikai intézkedés mélyén ott rejlik.** Ez a gondolat már a Római Szerződésben felmerül, központi helyet foglal el az Európai Egységokmányban, és ez az egyik alaptétele a Lisszaboni Stratégiának, amelyet az Európai Unió Tanácsa 2000 márciusában azzal a céllal fogadott el, hogy Európát „a világ legversenyképesebb, legdinamikusabb tudásalapú gazdaságává tegye, amely több és magasabb színvonalú álláslehetőségei és erősebb társadalmi kohéziója folytán fenntartható gazdasági növekedésre alkalmas”.

¹ A tanulmány az Európai Bankföderáció (European Banking Federation – EBF) Report on Integration of European Financial Services Markets jelentésének (Brüsszel, 2007. december) rövidített, szerkesztett változata.

Az egységes fizetőeszköz létrejötte és az utóbbi öt esztendő szakpolitikai alternatívái (pl. a kibocsátási tájékoztatókról, a pénzügyi eszközök piacairól szóló irányelv (Markets in Financial Instruments Directive – MiFID) és tőkövetelményekről szóló irányelv (CRD) felgyorsították az integrált európai tőkepiac elérését. A vállalati pénzügyi szolgáltatások egységes piaca (pl. a bankközi hitelezés, az állami és vállalati kötvények, a befektetési banki tevékenység stb.) már szinte megvalósult, amit e folyamat bizonyos előnyei megerősíteni látszanak: a kibocsátók alacsonyabb finanszírozási költségei, a befektetőknek kínált szélesebb termékkála és a befektetési banki szolgáltatások állandóan csökkenő díjai.

Amint azonban a Nemzetközi Valutaalap egyik legutóbbi jelentéséből² kiviláglik, a pénzügyi piac fontos elemei (pl. az elszámolási rendszerek, az értékpapírosítás és eszközkezelés, valamint különösen a lakossági finanszírozás) integrációja még korántsem fejeződött be.

Amint azt több tanulmány is tárgyalta, a további integráció irányába mutató folyamatok hiányosságai hatással vannak a gazdasági növekedésre. A Nemzetközi Valutaalap fent említett jelentése például azt érzékelteti, hogy a pénzügyi szolgáltatások aluteltjesítésének tudható be az euroövezet és az Egyesült Államok 1996–2003 közötti időszakában kimutatott termelékenységnövekedés egymástól való eltérésének mintegy a fele. Az Európai Bizottság egy nemrégiben készült jelentése³ jelzi, hogy a nagyobb pénzpiaci integráció 1,1%-kal emelné a GDP-t és 0,5%-kal a foglalkoztatási szintet hosszú távon, valamint a feldolgozóiparban fenntartható, 0,8-0,9%-os éves szintű hozzáadott értéknövekedést eredményezne. A pénzügyi integráció pozitív hatásai azonban nem korlátozódnak a gazdasági előnyökre. Az Európai Bizottság egy másik jelentése nemrégiben megállapította, hogy a pénzügyi integráció jobb kormányzást és vállalatirányítást eredményez, mivel a makrogazdasági politikákat fegyelemre kényszeríti, a hazai cégeket pedig arra készíti, hogy a külföldiekkel versenyezzenek.

A bizonyítékok azt igazolják, hogy a pénzügyi szolgáltatások integrációjának makrogazdasági szinten jólétnövelő hatása van. Ez a magyarázata annak, hogy miért vált fokozatosan a pénzügyi integráció a politika egyik legfőbb célkitűzésévé az Európai Bizottság ütemtervében, és miért dolgoznak ki az európai bankok olyan növekedési stratégiákat, amelyekkel mikrogazdasági szinten haszon származik a teljes mértékben integrált európai pénzügyi piacokból.

1.2. A további pénzügyi integráció logikája a bankszektorban

Az integráció mint a verseny motorja: egyenlő versenyfeltételek

A pénzügyi integráció az egységes pénzügyi piac felé törekvés folyamata. A nemzetközi vita szereplői – még az egymáshoz nagyon hasonló piaci szereplők is – gyakran eltérő módon értelmezik a pénzügyi integrációt.

2 L. DECRESSIN, JÖRG–FARUQEE, HAMID–FONTEYNE, WIM: Európa pénzügyi piacainak integrációja című jelentésének 1. fejezete (Nemzetközi Valutaalap, 2007. szeptember)

3 A termelékenységnövekedés gyorsítása: az európai versenyképességről szóló 2007. évi jelentés fő mondanivalói című EB-közleményhez készült kísérőirat (EB belső munkanyag)

Az Európai Központi Bank (European Central Bank – EKB) elismeri, hogy a pénzügyi szolgáltatások integrált egységes piaca üzleti modelleken, vállalati struktúrákon vagy jogi formákon keresztül hozható létre. Az EBF támogatja ezt a nézetet. A kereskedelmi bankok például valóban élhetnek multinacionális megközelítéssel (azaz több tagállamban lehetnek jelen bármilyen formában: leányvállalataikon, fiókjaikon, vegyes vállalatokon keresztül stb.), de alkalmazhatnak tényleges határokon átívelő modelleket is (pl. interneten nyújthatnak szolgáltatásokat). Ezeknek a csatornáknak a kereskedelmi bankok üzleti modelljét nem feltétlenül követő, csak a hazai piacon tevékenykedő pénzügyi szolgáltatókkal (vagyis a kis és helyi bankokkal), valamint egyéb hitelintézetekkel (takarékbankokkal, szövetkezeti bankokkal), sőt, még a banki szolgáltatásokat nyújtó, nem banki szervezetekkel – amelyek nem feltétlenül követik a kereskedelmi banki modellt (pl. pénzügyitranzakció-közvetítők) – is együtt kell tevékenykedniük. A sokszereplős bankpiaci struktúra azért előnyös az európai pénzügyi piac számára, mert lehetővé teszi, hogy az üzleti élet szereplői és a fogyasztók a nekik megfelelőbb banki szolgáltatót válasszák.

Mindazonáltal a banki szolgáltatók sokszínűsége alárendelt szerepet játszik a különféle piaci szereplők közötti tisztességes verseny biztosításához képest. Az EKB definícióját alapul véve: csak akkor van integrált pénzügyi piac, ha minden *„ugyanazzal az alapvető jellemzővel rendelkező piaci szereplőt – tehát nem azonosat – (...) azonos módon kezelnek”*. Következésképpen az **„azonos vállalkozás, azonos kockázatok, azonos szabályok”** elve alapján egyenlő versenyfeltételeket kell biztosítani.

Szorosabb integráció: válasz a megnövekedett globális versenyre

A hatékonyság és az egyenlő versenyfeltételek biztosításán kívül az európai bankszektor felismerte azt is, hogy elő kell mozdítani az Európai Unióban a pénzügyi szolgáltatások piacának globális versenyképességét. Az európai bankok ténylegesen globális üzleti környezetben működnek. Az Európai Unió új jogszabályainak mindig szem előtt kell tartaniuk az európai bankok nemzetközi versenyképességét. Az Egyesült Államoktól és a felemelkedő gazdaságoktól érkező, állandó versenykihívások tükrében továbbra is kulcsfontosságú, hogy az Európai Unió

- olyan szabályozási kereteket fogadjon el, amelyek semmilyen módon nem hozzák hátrányos helyzetbe az európai bankokat nemzetközi összefüggésben,
- hozzájáruljon a világszerte nyújtott, nyílt és versenyképes pénzügyi szolgáltatásokat akadályozó korlátok elhárításához,
- hatékonyan együttműködjék azoknak a standardoknak a megállapításában, amelyekben a bizonyítékok alapján, az eredmények elérése érdekében a legjobb gyakorlatoknak megfelelő, közös megállapodás születik,
- gondoskodjék róla, hogy az európai bankok ne legyenek kitéve a területen kívülről érkező, más nemzetek pénzügyi szabályozásából eredő hatásoknak,
- támogassa a pénzügyi szabályozás hasonló megközelítéseit, amelyek végső soron a szabályok kölcsönös elismerését teszik lehetővé.

A pénzügyi integráció külső szempontjai paradox módon egy belső előfeltételtől függenek: az Európai Uniónak gondoskodnia kell olyan jogszabályi keretrendserről, amelyet az egész Európai Unióban alkalmaznak és érvényre juttatnak. Csak akkor lesz képes az Európai Unió globális szinten kiaknázni pénzügyi piacának az integrációját, ha a szabályozás és a felügyelet színvonala valamennyi piaci szegmensben és az egész Európai Unióban garantálható.

2. FŐ FELADATOK

A jelentés az integrációhoz vezető úton jelentkező legfontosabb kihívások kapcsán konkrét javaslatokat fogalmaz meg. **Nyolc fő cselekvési területet** tűz ki a döntéshozók és a pénzügyi szolgáltatók elé, hogy ezzel előmozdítsa az egységes piacon rejlő lehetőségek kiaknázásért vállalt, közös erőfeszítéseiket.

A cselekvési területek általános bemutatása után az EBF ezekkel kapcsolatos álláspontjának ismertetése következik.

2.1. *A határon átvívelő bankegyesítések akadályainak elhárítása*

Bevezetés

A bankegyesítés a bankok egyik legjobb lehetősége a hatékonyság javítására, az alkalmazott technológiák és vezetői készségek fejlesztésére, az ügyfeleknek kínált szolgáltatások minőségi javítására. A konszolidáció elősegíti a versenyt, ami magában hordozza az ügyfeleknek kínált lehetőségek és értékek bővítését. Ha a bankok nagyobb szabadságot kapnak arra, hogy az Európai Unióban bárhol működhessenek, ez élénkíti a pénzügyi szektor működését, és segíti a megfelelő helytállást a globális piacokon.

Eddig elsősorban a vállalati banki szolgáltatások terén valósultak meg nemzetközi összehasonlások, meghatározott földrajzi térségekben. A többi üzleti szektorhoz képest viszonylag alacsony szintű nemzetközi konszolidáció a mesterséges és indokolatlan korlátozásoknak tudható be, amelyek nagyban gátolják a normális gazdasági és piaci folyamatokat.

Az EBF álláspontja

A befektetésből származó jövedelmekre kivetett adók jelenlegi szabályai különféle gondokat okoznak a több országra kiterjedő műveletek során:

1. *A belföldi adólevonással és üzleti adóval kapcsolatos eljárások.* Az EBF egyetért a Fiscal Compliance Expert Groupnak (a FISCO, azaz az Adókötelezettség-teljesítési Szakértők Csoportjának) a kereskedést követő kereskedési („post-trading”) szolgáltatások előtti akadályok elhárításáról kialakított álláspontjával.
2. *A külföldi termékek, illetve szolgáltatások adópolitikai diszkriminációja.* Az EBF nehezményezi a belföldi szabályok harmonizálásának hiányát, hiszen ez olyan helyzetekhez vezet, mint például az, hogy egy több országban működő csoport nehezebben

értékesítheti a termékeit olyan tagállamban, ahol a külföldi termékekre vagy szolgáltatásokra diszkriminatív adózást alkalmaznak.

3. *Kamatadó vállalkozások közötti (B2B) hitelezés esetén.* Az EBF az ilyen adók teljes eltörlését javasolja az Európai Unión belüli hitelezésben.
4. *Osztalékadó.* Az EBF megjegyzi, hogy a gazdaságilag indokoltan több országban működő szervezetek egyes részvényesek ellenállását tapasztalhatják az olyan tagállamokban, amelyeknek az adórendszere nem engedi meg a külföldi osztalékadó elszámolását, vagy a korlátozott jóváírás módszerét alkalmazzák.

A társasági adópolitika terén sem kielégítő az integráció jelenlegi szintje:

1. *A transzferárak kérdéseivel kapcsolatos társasági adóköltéség.* Kulcsfontosságú elfogadni, hogy a transzferárakat szabadon, kizárólag kereskedelmi feltételek szerint lehessen megállapítani az egy-egy csoport különböző részei közötti terhelések során. Az EBF véleménye szerint kulcsfontosságú a közös álláspont kialakítása a szabad transzferárak elvének értelmezésében csakúgy, mint az adóköteles nyereségnek az Európai Unión belüli és kívüli allokációjával kapcsolatos intézkedést illetően.
2. *Veszteségkompenzáció.* Az egész Európai Unióban érvényes veszteségkompenzációs rendszer hiánya (pl. a székhelyek nem csökkenthetik adóköteles nyereségeiket a leányvállalataik és/vagy állandó telephelyeik veszteségével) hátrányos megkülönböztetést jelent a kizárólag nemzeti tevékenységek javára, a határokon átvívelő műveletek rovására.
3. *Kettős adóztatás.* Az EBF hangsúlyozza, hogy fennáll a több államot érintő átstrukturálás dupla megadóztatásának kockázata, mivel a tagállamok bizonyos körülmények között tőke kivonási adót vehetnek ki az átadott eszközök (nem realizált) tőkenyereségének halasztott adójára és a más államban található, állandó telephelyek eszközeire. Ha az állandó telephely az Európai Unióban található, fiktív adójóváírást kellene engedélyezni.

Az EBF üdvözli a Bizottság 2006. decemberi közleményeit⁴, amelyek a veszteségekkel és a tőke kivonási adó kérdéseivel foglalkoznak.

A Bizottság egy **egységes összevont társasági adóalap** (Common Consolidated Corporate Tax Base – CCCTB) kialakításán dolgozik, amelynek az a célja, hogy a társaságok azonos szabályokat alkalmazzanak adóalapjuk kiszámításához minden olyan tevékenységük után, amelyet az Európai Unió több tagállamában végeznek.

4 A Bizottság COM (2006) 825. számú közleménye a tőke kivonási adóról és a tagállamok adópolitikájának szükséges koordinációjáról, valamint COM (2006) 824. számú közleménye a veszteségekkel kapcsolatos adóeljárásról határokon átnyúló tényállások esetén

Prudenciális szempontból nagy hangsúlyt kap a **tőkekövetelmény-irányelvekben (CRD) megengedett nemzeti mérlegelési jogkörökből adódó és a CRD eltérő alkalmazási gyakorlataiból eredő jogházagok megszüntetésének szükségessége.**

Jogi szempontból létfontosságú elérni a **polgári jogi szabályok célzott teljes harmonizációját a lakossági bankok ügyfeleinek megfelelő szintű védelmében**, amely a megfelelő ügyfélvédelmi szabványok és a máshol létező ügyfélfelelősségre és szerződéses szabadságra épülő jogi szabványok között helyezkedik el. Javasoljuk a polgári jog és a szerződések jogának szélesebb körű összehangolását is az európai térségben.

A **társasági jog** területén előrelépés történt a nemzetközi fúziókról szóló irányelv (10. társasági irányelv), valamint az „európai részvénytársaságra” (Societas Europea – SE) vonatkozó rendelet és a kapcsolódó irányelv terén, ám mindez még nem elégséges.

Az EBF javasolja a munkavállalói részvétel nem kielégítő szabályozásának kiigazítását az **európai részvénytársaságról szóló rendelet** és az azt kiegészítő irányelv megfelelő **módosításával**, vagy pedig a nemzeti törvényeknek és rendelkezéseknek az SE rendeletben foglalt „*valódi határon átvelő fúziókat*” nem érintő hozzáigazításával.

2.2. Az Európai Unió lakossági banki piacainak fokozatos integrációja

Bevezetés

A lakossági pénzügyi piacok integrációja korlátozott és egyenetlen, részben olyan természetes akadályok miatt, mint a nyelvi és gondolkodásmódbeli eltérések, részben a tagállamokban különböző módon érvényesülő jogalkotás és fogyasztóvédelem miatt. A megosztottság jelentősen megnöveli a nem helyi érdekeltségű pénzintézeteknél az új piacokra lépés, valamint a máshol előállított, kifejlesztett pénzügyi termékek helyi értékesítésének költségét. Mindennek következtében a társadalom egésze jelentős költségmegtakarítási lehetőségtől esik el.

Az EBF álláspontja

A célzott teljes harmonizáció⁵ a leghatékonyabb eszköz a lakossági banki szolgáltatások igazi belső európai piacának létrehozására. Ezen a nemzetközi verseny és az integráció mélyítését előmozdító kulcsfontosságú rendelkezések teljes harmonizációját értjük. A kevésbé lényeges, marginális, illetve az irányelv hatályán kívül eső rendelkezésekkel kapcsolatban az EBF a kölcsönös elismerés eszközét javasolja annak érdekében, hogy előmozdítsa a harmonizált közösségi rendelkezések alkalmazását a tagállamokban, a fokozatos konvergencia egyidejű támogatása mellett.

5 A „célzott teljes harmonizáció” az EBF és más fontos érdekelt felek (pl. az Európai Bizottság) által széles körben használt, elismert fogalom. Az olyan fő területek teljes harmonizációját jelenti, amelyek elengedhetetlenek a határokon átnyúló verseny kibontakoztatásához. A „célzott maximális harmonizáció” fogalmát is gyakran használják ugyanerre, abban az értelemben, hogy az egyes tagállamoknak nincs lehetőségük arra, hogy a harmonizált területeken érvényben lévő közösségi szabályozásnál szigorúbb szabályokat alkalmazzanak (szemben a „legmagasabb sztenderdhez igazodó harmonizáció” jelentéssel).

Másodsorban **prioritást kell biztosítani a piacvezérelt megoldásoknak**, felismerve az önszabályozás pozitívumait. Önmagában a további jogszabályalkotás nem idéz elő fokozott határokon átnyúló integrációt.

Harmadsorban a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos, jövőendő európai politika kialakításában az EBF fontosnak tartja, hogy a vélt igényekkel szemben a hatóságok a fogyasztók valóságos igényeire koncentráljanak, és alkalmazható, elvi alapú szabályozást alakítsanak ki. Az elsődleges cél a kereslet és a kínálat összehangolása, ezzel párhuzamosan a fogyasztói bizalom megerősítése. A szabályozásnak figyelembe kell vennie az arányosság elvét, és abból kell kiindulnia, hogy a fogyasztó megfelelő ismeretekkel bír, képes önálló, megfontolt vásárlói döntéseket hozni, és tisztában van e döntések következményeivel. A fogyasztói döntések előkészítésekor az információ minőségét, nem pedig a mennyiségét kell szem előtt tartani. A termékegységesítés elkerülendő, annak érdekében, hogy a bankok továbbra is személyre szabott ajánlatokkal elégíthessék ki az egyedi igényeket, valamint a termékinnováció és a verseny ne szenvedjen csorbát. Ugyanakkor egyes terméktulajdonságok egységesítése (pl. az adatlapok használata) előnyös lehet. Testre szabott tanácsadás egyedi igény szerint adható, de nem kötelező jelleggel, illetve kívánatos egy egyszerű fogyasztói panaszkezelő rendszer kialakítása.

2.3. Egyenlő versenyfeltételek megteremtése a piac különféle szereplői számára

Bevezetés

a) Egyéb hitelintézetek

Az európai banktevékenységet folytató pénzüintézetek történelmi gyökereit figyelembe véve (magántulajdonú kereskedelmi bankok, szövetkezeti bankok és a közszféra hitelintézetei), az eredeti banki harmonizációs irányelvek szándékosan a bank fogalmának tágabb definícióját választották, azzal a szándékkal, hogy egyszerűsítsék az európai pénzüintézetek térképét, és mindenkinek azonos versenyfeltételeket teremtsenek. Az európai törvényhozás, amely az Európában banktevékenységet végző pénzüintézetek jogi formájától függetlenül, egyenlő feltételeket teremt, azt teszi át a gyakorlatba, amit az Európai Központi Bank (EKB) a teljes mértékben integrált piac egyik mutatójaként jelölt meg: eszerint minden potenciális piaci szereplő *„egyenlő bánásmódban részesül, amikor a piacon működik”*.

b) Nembank piaci szereplők.

Egy ettől eltérő, de hasonló gondolatmenet szerint, ami az egyenlő versenyfeltételek fenntartását illeti a különféle piaci szereplők körében, azt vesszük észre, hogy olyan intézmények kerülnek be a pénzforgalmi üzletágba, amelyek nem rendelkeznek banktevékenységre jogosító engedéllyel. Ez önmagában még nem ad okot aggodalomra, hiszen azok csupán – joggal – kihasználják a pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelv (Payment Services Directive – PSD) közelmúltbeli jóváhagyásával biztosított piaci lehetőséget. Az EBF üdvözli a versenyt. Mindazonáltal az EBF elismeri, hogy a pénzforgalmi üzletágban megje-

lenő diverzifikált szereplők új kockázatokat jelentenek, például működési kockázatot, biztonsági fenyegetést, visszaélési lehetőségeket és a kereskedői vitákból eredő, esetleges jogi kockázatot.

Az EBF álláspontja

Az EBF magáévá teszi a **szabad verseny** elvét a pénzügyi piacokon, ezért nem célja megkérdőjelezni az üzleti modellek sokszínűségét, sem a különféle piaci szereplők rendelkezésére álló, különféle szervezeti vagy társasági formák sajátosságait. Mindazonáltal alapvető fontosságú, hogy mindenfajta intézményre **azonos versenyfeltételek vonatkozzanak**, és a verseny ne torzuljon.

Az EBF-nek meggyőződése, hogy az „*azonos tevékenység, azonos kockázatok, azonos szabályok*” elvét minden piaci szereplőre alkalmazni kell.

Ennek szellemében az EBF a következő megoldandó kérdéseket emeli ki:

a) Egyéb hitelintézetek

1. *Az intézmény jogi formája/köztulajdon (pl. állami).* Versenyszempontból ez a kérdés a tulajdonjog vitathatóságával kapcsolatos. Egyes országokban az állami bankokat nem szerezheti meg az érdeklődő vevő, és ez elszigeteli őket a versenypiaci nyomástól.

2. *Állami támogatás vagy garancia.* Egyes országokban bizonyos pénzintézetek jogi formájuk, funkciójuk (szociális vagy társadalmi) vagy egy konkrét betétvédelmi rendszerhez való kötődésük alapján kapnak állami támogatást vagy garanciát.

3. *Területi korlátozások és névvédelem.* Egyes országokban az egyes elnevezések használata korlátozott (pl. Németországban csak az állami szektor tulajdonában lévő bankok használhatják a „Sparkasse” elnevezést).

4. *Prudenciális szabályozás.* Egyes tagállamokban (pl. Ausztriában a takarékbankok esetében) a decentralizált bankcsoportok számára megengedett, hogy a szigorú konszolidálási követelmények teljesítése nélkül éljenek a konszolidált csoportokra vonatkozó szabályokkal.

b) Nembank piaci szereplők

Az EBF véleménye szerint a pénzforgalmi szolgáltatásokra vonatkozó jelenlegi szabályozói kereteknek az illetékes nemzeti hatóságok, folyamatok és eszközök terén tapasztalható sokfélesége akadályozza, hogy a pénzforgalmi szolgáltatási lánc szereplői a vállalt kockázatok szempontjából egyenlő bánásmódban részesüljenek.

2.4 A konszolidált prudenciális felügyeleti modell működőképessé tétele

Bevezetés

A prudenciális felügyelet az Európai Unió szakpolitikai vitáinak homlokterében áll, és az utóbbi idők viharos piaci eseményei még inkább jelzik a fontosságát. Az Egyesült Államok másodrendű jelzáloghitel-piacán tapasztalható nehézségek áttérjedése más térségekre egyértelművé tette, mekkora jelentősége van egy egész Európára kiterjedő felügyeleti rendszernek, amely képes pontosan felmérni és megelőzni a kockázatokat, illetve megfelelő ellenlépéseket tenni a válságok idején.

A nagyobb hatékonyság érdekében a pénzintézetek egyre inkább az európai és/vagy globális üzletágak (termékvonalak) és funkciók mentén szerveződnek. Ezzel szemben a felügyeleti struktúrák és a szabályozás még mindig nagymértékben szegmentált, és főként nemzeti irányultságú. Az integrált bankszektor igényeinek és szempontjainak megfelelő felügyeleti szerkezet kialakítása terén tapasztalható lemaradás komoly aggodalomra ad okot.

Két fejlemény jelentett biztató változást a csoportszintű, konszolidáltabb felügyeleti döntéshozatali mechanizmusok felé vezető úton. Az egyik a Lámfalussy-folyamat elfogadása, amely a tagállamok pénzügyi szektorainak felügyeleti/szabályozó hatóságai között eredményezett együttműködést, a másik a tőkekövetelményekről szóló irányelv (CRD) 129. cikke, amely elismerte, hogy az egyre nagyobb mértékben nemzetközivé váló banktevékenységet úgy kell kezelni, hogy a külföldi leányvállalatokkal rendelkező bankcsoportok kockázatfelmérő rendszereinek értékelése (validálása) az anyaországi felügyeleti szervek feladata legyen.

A döntéshozóknak most két kérdésre kell összpontosítaniuk: (i) a konszolidált felügyeleti modell mennyire működőképés, illetve (ii) alkalmas-e az idő a felügyeleti architektúrának az európai térségben történő átalakítására, és milyen legyen az új szerkezet.

Az EBF álláspontja

A jelentés szerint az Európai Unió szintjén a konszolidált felügyeleti modell azért nem valósult meg teljes egészében, mert az Európai Unió hatóságai nem jutottak közös meg egyezésre abban, hogyan lehet ezt a gyakorlatban működőképessé tenni. Ezért először az Európai Unió valamennyi hatóságának a piaci szereplőkkel együtt a pragmatikus megoldásokra kell összpontosítania. A következő javaslatok valamelyest javíthatják a jelenlegi felügyeleti rendszer (optimálisnál gyengébb) működését.

- Az EBF támogatja a CRD bevezetésének közeljövőbeni alapos áttekintését, hogy innovatív javaslatok születhessenek a CRD-ben szereplő nemzeti mérlegelési jogkörökből és a CRD eltérő alkalmazásaiból eredő jogi hiányosságok felszámolására.
- Támogatja, hogy a Európai Bankfelügyeleti Bizottság (Committee of European Banking Supervisors, CEBS) és az Európai Bizottság gyakoroljon nyomást azokra az országokra, amelyek még nem tettek teljes mértékben eleget a CEBS közzétételi kereteinek megfelelő, jogilag előírt közzétételi kötelezettségüknek.

- Támogatja a CEBS mediációs mechanizmusának 2008. januárban hatályba lépő bevezetését.
- Javasolja a valóban közös jelentési formátumok létrehozását, hogy megszűnjenek az Egységes Jelentésben (Common reporting, framework, COREP) tapasztalható eltérések, emellett indítványozza a felügyeleti közöti adatmegosztás erősítését.
- Javasolja, hogy a nemzeti felügyeleti hatóságok alapfeladatai között kifejezetten szerepeltetni kelljen az európai együttműködést és konvergenciát.
- Javasolja, hogy a CRD 131. cikkének megfelelően a felügyeleti irjanak alá együttműködési nyilatkozatot (Memorandum of Understanding), amelyben elkötelezik magukat a CEBS szintjén meghozott döntések végrehajtására; ellenkező esetben indokolják meg és támasszák alá, hogy miért nem teljesítik az adott megállapodást. Ugyanez vonatkozzon a CEBS mediációs eljárásainak határozataira is.

Ezen túl számos olyan megoldatlan kérdés van, amelyekkel foglalkozni kell a konszolidált felügyeleti modell gyakorlati megvalósítása kapcsán, különös tekintettel a nemzeti felügyeleti bizalomépítő képességére, a konszolidált felügyelet döntéseinek érvényesíthetőségére, a felügyeleti kollégiumok szerepkörére.

Végül, amint elegendő tapasztalat gyűlik össze arról, hogy a jelenlegi rendszer mennyiben felel meg a követelményeknek, vitát kell indítani és költséghaszon-elemzést kell készíteni a felügyeleti rendszer mélyebb és hosszabb távú strukturális átalakításáról. Az Európai Unió jövőbeli felügyeleti kereteinek a prudenciális felügyelet és a pénzügyi rendszer stabilitásának fő szempontjait egyaránt át kell fogniuk, ideértve a Szolvencia II. irányelvet, a betétvédelmi konstrukciókat, a válságkezelést és az EKB szerepét is.

Az EBF külön jelentést készít, amely a prudenciális felügyelet lehetséges modelljeit vizsgálja.

2.5 Az egységes euro-pénzforgalmi övezet sikeres megvalósítása

Bevezetés

Az egységes euro-pénzforgalmi övezet (Single Euro Payments Area – SEPA) az integráció rendkívül fontos lépése, amely elősegíti, hogy az euroövezet az egységes fizetőeszköz összes előnyét kiaknázza. A SEPA önszabályozással és az Európai Unió vonatkozó jogi keretrendszerének a kidolgozásával jött létre.

Az egységes euro-pénzforgalmi övezet létrejöttével megnyílik a lehetőség az ügyfelek előtt, hogy egyetlen bankszámlával és egyetlen fizetési eszközzel teljesítsenek nem készpénzes fizetéseket az euroövezetben bárhol, bármely kedvezményezett részére. Az integráltabb pénzforgalmi piac eléréséhez szükséges változtatásoknak ez a célja. A befektetés és végrehajtás időszaka után a SEPA elsősorban a vállalkozások és a fogyasztók körében jár

gazdasági előnyökkel. Az egységes euro-pénzforgalmi övezetet lehetetlen technológiai innováció nélkül megvalósítani, folyamatos fejlődése pedig a jövőben elősegíti majd a legtöbb fizetési forma automatizálását, és lehetővé teszi elektronikus kezelését.

A SEPA azonban kihívásokat is jelent, amelyekkel az euro-övezet pénzforgalmi rendszereinek átszervezéséért felelő európai bankszakmának sikeresen kell megbirkóznia. Először is az egységes euro-pénzforgalmi övezet a pénzügyintézeteknek biztosítja azt a lehetőséget, hogy ügyfeleiknek kiegészítő szolgáltatásokat kínálhassanak. Ezek az üzleti lehetőségek azonban rövid távon jelentős költségekkel járnak. Másrészt a folyamat sikere a különböző érintettek – egyes tagállamokban különösen az államigazgatás – részvételét és támogatását igénylik, és ezeknek az érdekeit összhangba kell hozni. Végül pedig az egységes euro-pénzforgalmi övezet sikere érdekében a térségbe tartozó országok hatályos jogszabályainak végrehajtását hatékonyan össze kell hangolni.

Az EBF álláspontja

Az EBF folytatja azt a munkát, amely biztosítja, hogy a pénzügyi szektor az új SEPA-eszközöket hatékonyan és időben rendelkezésre bocsáthassa.

Az EBF javasolja, hogy a termékeknek és szolgáltatásoknak a bankok általi sikeres bevezetése érdekében a SEPA csoportos beszédési konstrukciói alapján a **SEPA-országok közös jogi keretrendszerrel vezessenek be a pénzforgalomra**, és konkrétan biztosítsák a pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelv következetes értelmezését, valamint átvételét a nemzeti törvényekbe.

Másrészről viszont aggasztónak tartja az Európai Bizottság által nemrégiben kifejtett közelmúltbeli álláspontokat, amelyek látszólag megkérdőjelezik a legtöbb európai kártyatranszakció alapját képező üzleti modellt alátámasztó **bankközi díjak alapelvét**. E tekintetben az EBF óvatosságra int, mivel nem lát nyilvánvaló hasznot egy olyan kártyarendszer megreformálásából, amely alternatívája a készpénzes fizetésnek, ami közismerten a legdrágább minden érintett fél (a kártyabirtokos, a kereskedők és a bankok) számára.

2.6. A pénzügyi szolgáltatások áfakezelésének reformja

A pénzügyi szolgáltatásokra kifejtett hatása miatt a jelenlegi áfarendszer jelentős akadályt gördít a pénzügyi integráció útjába.

1. Nem semleges. Ez korlátozza a pénzügyintézeteknek azt a jogát, hogy a felmerült költségeik után befizetett áfát visszaigényeljék. A semlegesség hiánya visszaveti az olyan üzleti modelleket alkalmazását, amelyekben a fő kiszolgáló (support) funkciókat szabványosítják és centralizálják.

2. A jogi szabályozás elavult. Nincs hozzáigazítva a pénzügyi szférában az elmúlt 30 év alatt végbement, hatalmas változásokhoz. Ennek eredményeképpen a jogbizonytalanság elfogadhatatlan szintű, különösen a bankszakma vállalati üzletágában, amely már igazán nemzetközi.

3. *Egyenlőtlenek a versenyfeltételek.* A hagyományos pénzforgalmi termékek és a hasonló, de szabályozatlan termékek – például mobiltelefon-kártyák – között a forgalmi adó egyenlőtlen versenyfeltételeket teremt, mivel azok a díjak, amelyeket a bankok a fizetések fejében felszámítanak, áfamentesek, és igen magas szinten szabályozottak. A fizetésekre felszámított banki díjak áfamentessége azt jelenti, hogy a bankok nem igényelhetik vissza költségeik általános forgalmi adóját.

4. *EU-szinten az áfa hatálya alá nem tartozó tevékenységek szabályának alkalmazása bizonytalan és következtelen.* Az áfairányelvben is lefektetett, „az áfa hatálya alá nem tartozó tevékenységek” szabálya (non-supply rule) előírja, hogy a tagállam adómentesnek tekintheti az eszközök egy részének vagy egészének átadását, vagyis a működő vállalkozások átruházását. A pénzügyintézetek számára ez a szabály kulcsfontosságú, hiszen legtöbbjüknek nincs, vagy csak korlátozott joga van az input áfavisszaigénylésre.

A pénzügyi szolgáltatások áfakezelésére vonatkozó reformnak nemcsak a probléma jogi oldalával és a versenyképesség problematikájával kell megbirkóznia, hanem el kell oszlatnia az európai kormányoknak a reform potenciális költségvetési hatásaihoz kapcsolódó, túlzott aggályait is.

Az EBF álláspontja

Az EBF a pénzügyi szolgáltatások áfakezelésének a reformját sürgeti az alábbi három pillér alapján:

Először is, **a hatodik áfairányelv nyelvezetét modernizálni kell**, hogy a pénzügyi mentességek definíciói aktualizálva legyenek, és lefedjék az új pénzügyi instrumentumokat is a szakosodott harmadik felek által nyújtott háttérszolgáltatásokkal (back-office) egyetemben, bizonyos feltételek mellett.

Másodsorban **a megfelelő megoldásoknak lehetővé kell tenniük a kapcsolt jogi személyeknek, hogy a csoporton belüli tranzakciókat áfa felszámítása nélkül hajtsák végre.** Az EBF javasolta, hogy az áfacsoportosítás legyen opcionális minden tagországban, és hatóköre terjedjen ki a nemzetközi helyzetekre is.

Harmadsorban pedig **a pénzügyintézeteknek meg kell adni a lehetőséget, hogy áfát számítsanak fel a pénzügyi szolgáltatásokra.** Ez a lehetőség már rendelkezésre áll néhány európai uniós tagállamban. A lehetőség szélesebb körű alkalmazása a vállalkozói környezetben lehetővé tenné, hogy a pénzügyintézetek tökéletes áfasemlegességgel nyújtsák a szolgáltatásaikat. Ráadásul a vállalkozói ügyfélcsoport visszaigényelhetné a bejövő pénzügyi szolgáltatások költségein felmerült áfát, és nem kellene többé a rejtett áfával megnövelt költségekkel számolnia.

2.7. A Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Szabványok (IFRS) megfelelő kezelése

Bevezetés

Az Európai Uniónak az a döntése, amely 2005-től előírja minden európai unióbeli tőzsdén jegyzett cégnek a nemzetközi pénzügyi beszámolási szabványok (IFRS) szerinti jelentéstételt, fontos mérföldkő volt az integrált európai (és globális) pénzügyi piac felé haladó úton. Az IFRS átvétele biztosítja a társasági beszámolók átláthatóságát és összehasonlíthatóságát, ami még több befektető számára teszi lehetővé azt, hogy jobb befektetési döntést hozzon.

Kulcsfontosságú, hogy a pénzügyi kimutatások tükrözzék a bemutatott tranzakciók és a gazdasági realitás tartalmát, illetve, hogy az európai bankok sajtóságosságait a Nemzetközi Számviteli Szabványok Bizottsága (International Accounting Standards Board – IASB) felismerje, és megfelelő módon figyelembe vegye a sztenderdek átvételekor.

Az EBF álláspontja

Először is javasolja, hogy minden európai uniós tagállam **engedélyezze a csoportformában működő tőzsdén nem jegyzett társaságok számára az IFRS alkalmazását** az éves beszámolóik készítésénél.

Ezen kívül szükségesnek látszik, hogy az IFRS magas színvonalú legyen, és tükrözze az üzleti modelleket. Különösen kedvező lenne, ha bizonyos feltételek mellett megszűnhetne a kamatrézfedezeti (interest margin hedge) ügyletek eltérő európai kezelésének a gyakorlata (carve out). Az EBF dolgozik a kamatrézfedezeti ügyletek elszámolási szabályainak javításán. Javasolja, hogy az Európai Bizottság és a Parlament szorgalmazza az IFRS jóváhagyási eljárásának és elfogadásának gyors és hatékony életbe léptetését.

A tőkepiacok működése szempontjából kulcsfontosságú, hogy a befektetők megbízhasanak az IFRS szerint készült pénzügyi kimutatások minőségében. Ez különösen annak fényében fontos, hogy a tervek szerint az IASB kezdeményezésére valamennyi pénzügyi instrumentumot valós értéken kívánnak mérni. Az EBF határozottan ellenezni fogja valamennyi pénzügyi eszköz valós értéken történő elszámolását, mert az ilyen modell egyoldalúan eltúlozza a kereskedési célra tartott vagy valós értéken kezelt eszközök súlyát, valamint a mély és likvid piacok létezését. Az utóbbi idők pénzügyi eseményei is ezt a véleményt támasztják alá.

Nagyobb általánosságban az EBF javasolja: az Európai Bizottság és a Parlament gondoskodjon arról, hogy az IASB szintjén erősödjön meg a nemzetközi sztenderdek kialakításának folyamatára gyakorolt európai befolyás.

2.8. A nemzetközi együttműködés erősítése

Bevezetés

A bankszakma nemzetközi versenyképessége egyértelműen összefügg azzal, milyen mértékben integrált az Európai Unió pénzügyi szektora: a mélyebb és szélesebb piac esélyt kínál a bankoknak arra, hogy ugyanazokat a gazdasági előnyöket aknázhassák ki, amelyeket a jobban integrált gazdasági környezetben működő versenytársaik élveznek. Az Európai Unió harmadik országokkal való kétoldalú és sokoldalú együttműködése szintén létfontosságú. A nemzetközi együttműködés terén nem tűrnek halasztást többek között a következő kérdések:

- a banki és pénzügyi szolgáltatások globális nyújtását akadályozó korlátok világméretű leépítése,
- egyenlő versenyfeltételek biztosítása a pénzintézetek számára a különböző országokban,
- a nemzetközi pénzügyi rendszer gyengeségeinek kiküszöbölése,
- megfelelés a pénzügyi piacok globalizációja során fellépő kihívásoknak, amelyeket többek között a gyors technológiai fejlődés, az új, lendületesen fejlődő tőkepiacok (kiváltképpen Kína és India) felemelkedése, a pénzügyi szolgáltatások új megközelítése (pl. a mohamedán pénzügy) és a magántőkepiacok jelentőségének növekedése jelentenek.

Az EBF álláspontja

Először is javasoljuk, hogy az Európai Bizottság összpontosítsa erőfeszítéseit a **kereskedelmi liberalizációval kapcsolatos dohai forduló sikeres befejezésére**. Ez olyan megfelelő eredmény elérését jelenti a szolgáltatási csomagban, amely arányban áll a szolgáltatásoknak – különösen a pénzügyi szolgáltatásoknak – az európai gazdaságban játszott fontos szerepével.

Az Európai Bizottság kössön érdemi szabadkereskedelmi megállapodásokat a kiválasztott joghatóságokkal annak érdekében, hogy megszűnjenek az Európai Unió bankjait sújtó diszkriminatív nemzeti jogszabályok és sztenderdek, valamint mélyítse el a pénzügyi szabályozásról folytatott párbeszédet. Az EBF azon az állásponton van, hogy a transzatlanti gazdasági integráció nemrégiben elfogadott keretei – s kiváltképpen az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok között folyó párbeszéd – értékes fórumot biztosítanak, amelyen a transzatlanti szabályozási problémákra kereshetik a válaszokat, különösen a kölcsönös elismerés elvével kapcsolatban.

Az EBF hangsúlyozni kívánja: elérkezett az ideje annak, hogy az Európai Unió egységesen lépjen fel a nemzetközi porondon. A globalizáció gyorsul, az egész világon alkalmazandó szabványok alkotóinak (pl. a Bázeli Bankfelügyeleti Bizottságnak, az IOSCO-nak, a Pénzügyi Akciócsoportnak, a Nemzetközi Számviteli Sztenderd Bizottságnak) a jelentősége pedig növekszik. Ha ezekben a szervezetekben nincs elegendő európai befolyás, az már önmagában csorbíthatja az európai bankok érdekeit.

3. TECHNIKAI ÉS SZAKPOLITIKAI HÁTTÉR

A **Szakpolitikai és szabályozási környezet** című fejezet az Európai Unió problematikus szabályozási kérdéseit taglalja, javaslatokat tartalmaz a problémák leküzdésére, valamint kifejti, melyek azok a legfontosabb szempontok, amelyeket az Európai Unió szakpolitikai döntéseinek nemzeti átvétele során szem előtt kell tartani. A 3.2. fejezet a jelen állapot szerint áttekinti az Európai Unió vezető szerveinek **konkrét kérdésekben tett intézkedéseit**. Különösen azokra a problémákra összpontosít, amelyek az Európai Unió jogszabályalkotási kezdeményezéseiből adódnak, illetve foglalkozik azokkal a nem hatékony területekkel, amelyeket rendezni kell.

3.1. Szakpolitikai és szabályozási környezet

Az egyik legnagyobb kihívás, amellyel az Európai Unió intézményeinek, a tagországoknak és a felügyeleti hatóságoknak szembe kell nézniük Európa belső pénzügyi piacának építése során, a szabályozási környezettel kapcsolatos. Két fő tényezőt kell figyelembe venni: azt, hogy az EU-ban hogyan születik döntéshozatal a jogi szabályozásról, és a szabályokat hogyan alkalmazzák a gyakorlatban az egyes tagországokban.

3.1.1. A közösségi szintű szabályozás kontextusa: a szabályozás alapelvei

A pénzügyi szolgáltatások további integrációja fontos cél, de eközben nem szabad figyelmen kívül hagynunk az úgynevezett *pozitív integráció* elérését szolgáló szakpolitikai intézkedések költségeinek és hasznának egyenlegét. Nem mindenáron elérendő cél egy elméletileg tökéletesen egységes piac. A vállalkozások elvándorolhatnak máshová is.

Az EBF ezért úgy gondolja, hogy az Európai Unió szintjén történő szabályozásra tett javaslatoknak meg kell felelniük néhány alapelvnek, és meg kell őket vizsgálni az alábbiak fényében:

(i) Figyelembe kell venni a szakpolitikai eszközök teljes skáláját – közöttük a nem jogi eszközökét is!

A megfelelő szakpolitikai eszközök kiválasztása alapvető fontosságú. Kötelező és nem kötelező erejű eszközök használata is lehetséges, valamint az a döntés is választható, hogy nem teszünk lépéseket. A javasolt szakpolitikai kezdeményezéseket a szükséges bizonyítékokra kell alapozni. Ha nyilvánvaló, hogy lépéseket kell tenni, akkor a szabályozásokon kívüli, egyéb eszközöket is figyelembe kell venni.

Az önszabályozás választási lehetőségét fontolóra kell venni, mivel ennek megvan az az előnye, hogy a piac irányítja, és gyorsan tud reagálni a piaci fejleményekre. Speciális, a bankszektor által kezdeményezett intézkedéseket is kidolgoztak már.

Elvileg azonban a bankszektor támogat minden olyan eszközt, amelynek segítségével kiterjesztheti üzleti tevékenységét, s hasznosnak tartaná a Bizottságot arra bátorítani: dolgozzanak együtt annak megállapításán, hogy üzleti ügyről van szó vagy sem (esetleg e célra felállított szakértői csoporttal).

(ii) Viszonyítási pont: a nemzetközi versenyképesség fenntartása

A pénzügyi szolgáltatások egységes európai piacának létrehozása legyen olyan eszköz, amely a nemzetközi versenyképesség növelését szolgálja az Európai Unió piacán, a Lisszaboni Programban megszabott általános prioritásokkal összhangban, s az a célja, hogy az Európai Uniót a világ legversenyképesebb piacává tegye. Fel kell mérni, hogy a bankszektor és a gazdaság versenyképességének milyen következményei vannak, mielőtt döntés születik a pénzügyi szolgáltatások piacát érintő egyes európai kezdeményezésekről. Ennek az értékelésnek tartalmaznia kell azt is, hogy milyen megközelítéseket alkalmaznak az adott kérdéssel kapcsolatban az Európai Unión kívül, különösen azokban az országokban, amelyek az Európai Unió fő versenytársai a nemzetközi piacokon.

(iii) Csökkentsük a szabályok számát, kerüljük a túlszabályozást!

A pénzügyi integrációért fizetendő ár nem lehet nagy terheket jelentő szabályozási gyakorlat újbóli bevezetése, vagy a pénzügyi szektor túlszabályozása. Számos piaci résztvevő túlzónak találja a szabályok elburjánzását, és ez a tendencia valószínűleg nem tartható fenn, különösen kis vállalatok, illetve kis országok esetében.

Az olyan szabályokat, amelyek már nem szükségesek, vagy nem érik el a kívánt eredményeket, vissza kell vonni.

(iv) Összpontosítani kell a jobb szabályozásra!

Az EBF úgy véli, hogy a jobb szabályozás alapvető fontosságú, és üdvözli azt a támogatást, amelyet ez az elv az Európai Unió döntéshozói előtt élvez. A szakpolitikának és a jogalkotásnak szigorúan a szubszidiaritás elvén kell alapulnia, vagyis azt a **szükségessérségnek és az arányosságnak** kell alátámasztania, ezekre kell épülnie. A szakpolitikákat kézzelfogható gazdasági bizonyítékokra kell építeni, alapos hatástanulmányoknak kell alávetni, és csak akkor szabad bevezetni, ha a nemzetközi szintű tevékenységekre pozitív hatással vannak. A megfelelő megoldások kiválasztásának az esetek egyedi értékelésén kell alapulnia, a piac és a meghatározott problémák jellegétől függően.

Megfelelő konzultációkat kell szervezni a folyamat minden szakaszában. Ami a **hatások felmérését** illeti, a rendelkezésre álló bizonyítékok szerint nem mindig vezetett ideális eredményekhez az, ahogyan ezek az Európai Unió szintjén zajlottak. A jövőben fontos lesz erőfeszítéseket tenni annak érdekében, hogy az ilyen konzultációk és hatástanulmányok módszertanilag tökéletesebbek, átláthatóbbak, költséghatékonyabbak legyenek, és szigorúbb külső felügyelet mellett történjenek. A hatástanulmány-készítési követelményt ki kell terjeszteni az összes fontos függőben lévő jogszabályra

A bizottságnak fejlesztenie kell szakértelmét nemcsak az előzetes, hanem az **utólagos hatástanulmányok** elvégzésében is annak érdekében, hogy a szabályozás színvonala összhangban maradjon a piac folyamatos fejlődésével. Ennek elősegítése érdekében az utólagos hatástanulmányokhoz a kezdetektől fogva, vagyis a jogi eszközök szintjén kritériumokat kell felállítani a teljesítmény mérésére.

(v) A lakossági szolgáltatások terén teljes harmonizációra kell törekedni, kölcsönös elismerés mellett.

Fontolóra kell venni a jogalkotás bizonyos szakpolitikai eszközeinek használatát, amikor szükségessé válik, különösen a lakossági banki tevékenység esetében.

Beigazolódott, hogy a jogharmonizáció hagyományos módja – vagyis az, amikor a nemzeti szabályozást a minimális harmonizáció módszerével igazítják a direktívához – jogharmonizációs problémákat eredményezett, mivel egyes (az úgynevezett „bearanyozás” módszerével élő) tagországok buzgósága az előírtnál szigorúbb követelményeket is támaszthat. Az eredmény az, hogy egymáshoz közelítő vagy harmonizált szabályok helyett komoly különbségek jelentkeznek a tagországok között a szabályok átvételében és értelmezésében, amelyek szinte már új irányelv bevezetését teszik szükségessé. Ezek a különbségek megakadályozzák az európai szolgáltatókat abban, hogy teljes mértékben élvezzék egy integrált európai pénzügyi szolgáltatási piac előnyeit.

A minimális vagy a maximális jogharmonizációs megközelítés helyett az EBF előnyben részesíti az egyes lakossági szolgáltatások legfontosabb elemeinek teljes harmonizációját az egész Európai Unióra vonatkozóan, vagyis a **célzott teljes harmonizáció koncepcióját**. Ez kizárólag azoknak az elemeknek a harmonizációját jelenti, amelyek alapvető fontosságúak a nemzetközi verseny elősegítése érdekében.

A szervezetnek az a véleménye, hogy ez a megközelítés a leghatékonyabb eszköz a lakossági banki szolgáltatások valódi belső európai piacának létrehozására. Ideális esetben az ügyfelek védelmét célzó szabályoknak segítenie – és nem hátráltatnia – kellene azt, hogy az egyes országok piacán kifejlesztett termékeket Európa-szerte forgalmazzák, jelentősebb módosítások nélkül.

Annak érdekében, hogy a javasolt irányelvnek azok az elemei, amelyek nem alapvető fontosságúak (vagyis azok, amelyekre nem terjed ki a teljes harmonizáció), ne akadályozzák a szolgáltatások, illetve a termékek és a szolgáltatások nemzetközi szintű biztosítását, az EBF javasolja, hogy a tagországok **kölcsönösen fogadják el** ezeket a kevésbé jelentős/perifériális rendelkezéseket. Azok a rendelkezések, amelyek az irányelv hatáskörén kívül esnek, természetesen a tagországok hatáskörén belül maradnak, de itt a kölcsönös elismerés elvét kell alkalmazni annak elősegítésére, hogy a tagországok a harmonizált EU-rendeleteket bevezessék, miközben a folyamatos közelítés is megvalósul.

(vi) A Lámfalussy-folyamat támogatása: egy eszköz a felügyeletek konvergenciájának megvalósítására

A Lámfalussy-folyamat hasznos eszköznek bizonyult a jogalkotási folyamat rugalmasabbá és gyorsabbá tételére, valamint az egész Európai Unióra kiterjedő felügyeleti konvergencia előmozdítására.

A folyamat **1. szintje**⁶ egészében véve sikeresnek tekinthető. Helyes az a célkitűzés, hogy az alapelveket kell lefektetni, amelyek keretet biztosítanak az egyes törvények megalkotásához.

A **2. szinttel**⁷ kapcsolatos tapasztalatok túlnyomóan pozitívak, bár felmerül a kérdés, hogy a technikai végrehajtási szabályok mennyiben „politikai” természetűek. A gyakorlatban már kezdetben különbséget lehet tenni a magas szintű elvek és a technikai végrehajtási

⁶ Az első szint a keretelvek meghatározását és a hatáskörök létrehozását foglalja magában, az Európai Bizottság, a Tanács és a Parlament együtt döntési folyamatában elfogadott irányelv bevezetésével.

⁷ A második szinten az Európai Bizottság, valamint az európai szakmai szabályozási bizottságok részletes végrehajtási rendelkezéseket dolgoznak ki.

szabályok között. A törvényhozóknak és az érintetteknek is nagyobb fegyelmet kell tanúsítaniuk abban, hogy ne kezdjék újra a 2. szinten azokat a vitákat, amelyeket az 1. szinten már lezártak.

A 3. szinttel⁸ kapcsolatban az EBF-nek az véleménye, hogy a bizottságok értékelendő módon hozzájárultak a felügyeleti konvergenciához. Ugyanakkor a piaci szereplők a gyakorlatban kihívásokat és problémákat tapasztaltak – különösen a prudenciális felügyeletet illetően –, ezért nagyobb mértékű és gyorsabb haladásra van szükség a bankszektor elvárásainak kielégítése érdekében.

A 3. szinten továbbra is fontos cél marad a felügyelet konvergenciájának előmozdítása, de hiányoljuk a 3. szint koncepciójának határozott európai megrajzolását.

A felügyelet konvergenciájának előmozdítását segítené, ha sikerülne kialakítani annak világos értelmezését és definícióját. Az EBF szerint a felügyeleti konvergencia elvi alapú, árnycsökkentő, az eredményekre összpontosító megközelítés, amelynek célja a következetes szabályozási megoldások kialakítása és a szabályozási gyakorlatban mutatkozó túlzott különbségek kiküszöbölése, s végső soron a legjobb felügyeleti gyakorlatokon alapul.⁹ A felügyeleti konvergenciával kapcsolatos további munkának négy alapvető célt kell szem előtt tartania:

1. a betétesek/befektetők/biztosítottak érdekeinek, valamint a rendszer stabilitásának védelme mint átfogó célkitűzés,
2. a pénzügyi integráció előmozdítása,
3. jobb szabályozás alapelveinek történő megfelelés, valamint
4. az intézmények adminisztratív terheinek csökkentése.

A felügyeleti konvergencia folyamatát felgyorsíthatja az, ha valamennyi felügyeleti hatóság törekszik a 2006. áprilisi **2. Thierry Francq-jelentés** gyakorlati ajánlásainak megvalósítására. A jelentés következtetései alapján a 3. szintű bizottságoknak javasolják, arra összpontosítsanak, hogy az egyes országok szabályozó testületei javítsák ismereteiket és a szabályozással kapcsolatos megközelítéseiket, például megfelelési vizsgálatok (peer review), elhivatott személyzet biztosítása, képzési programok, személyzeti csereprogramok, valamint az egyes országokban alkalmazott gyakorlat és különbségek elemzésének segítségével.

A 4. szint¹⁰ nagyrészt még kipróbálatlan terület, viszont nagy szükség van rá annak érdekében, hogy a folyamat úgy működjön, ahogyan eltervezték. A pénzügyi szektor alapvető érdeke a 4. szint teljes körű működése.

⁸ A harmadik szinten iránymutatásokat, ajánlásokat, felügyeleti rendelkezéseket dolgoznak ki a tagállamok felügyeleti szerveiből álló bizottságok.

⁹ Ugyanakkor az üzleti tevékenységek felügyeletének lényegét tekintve el kell ismerni, hogy az értékpapírok felügyeletét végző szervezetek a saját országuk szintjén tartoznak felelősséggel, helyi ismeretekkel rendelkeznek, a piacoknak nemzeti jellegzetességei vannak, és a szabályozás terén mutatkozó különbségek elősegítik a versenyt és az innovációt.

¹⁰ A negyedik szinten a bizottság és a tagállamok, valamint a harmadik szinten lévő felügyeleti szervek együtt ellenőrzik a kidolgozott szabályok végrehajtását.

3.1.2. Tagállami szint: javaslatok a szabályok hatékony átvételéhez

(i) Következetes megvalósítás

Hatékony verseny és integráció csak akkor valósítható meg, ha az Európai Unió szabályait következetesen végrehajtják, alkalmazzák és érvényesítik minden tagországban.

Az EBF ezért úgy látja, hogy az intézkedések következetes végrehajtása Európa-szerte kulcsfontosságú tényező a pénzügyi szolgáltatások egységes piacának létrehozása során, és ezért a tagországoknak tartózkodniuk kell a „bearanyozástól”, amikor az intézkedéseket a saját országukra alkalmazzák.

A „bearanyozásellenes” cikk bevezetése a MiFID 2. szintjén (4. cikk) kísérlet volt arra, hogy korlátozzák az egyes országok szintjén mutatózó eltéréseket az európai szövegtől. Ez a cikk korlátozza a tagországok szabadságát abban a tekintetben, hogy külön elvárásokat támasszanak a MiFID-hez tartozó egyes területeken. Meghatározza az egyes országokban alkalmazott, a MiFID-nél szigorúbb elvárások létrehozásának, illetve fenntartásának feltételeit, és előírja, hogy ezekről értesíteni kell az Európai Bizottságot, illetve annak jóváhagyását kell kérni. 2007 nyarán továbbra is érkeztek ilyen jellegű tájékoztatások a tagországoktól az Európai Bizottsághoz. A cikk hatását akkor lehet majd felmérni, ha a MiFID rendszerét már teljes körben bevezették, és kellő tapasztalatok állnak rendelkezésre ezzel kapcsolatban.

(ii) Reális átvételi határidők

Az időzítés átfogó szempont marad.

Továbbra is a MiFID példájánál maradva, a jogalkotók és az érintettek most is megpróbálják megoldani a legfogósabb közérdekű szakpolitikai kérdéseket, amelyeket az 1. szintű tárgyalásokon nem sikerült rendezni, ezért tisztázásukat későbbre halasztották. Ezek között szerepel a MiFID üzletkötés előtti, illetve üzletkötés utáni átláthatósági előírásainak esetleges kiterjesztése is. A konkrét tények a Lámfalussy-folyamathoz tartozó bankszektort illetően azt mutatják, hogy a végrehajtás után a leginkább vitatott szabályozási területek tisztázásának folyamata nagyfokú bizonytalanságot okoz a piacokon (annak minden velejárójával együtt).

A 2. szint véglegesítése előtt a bizottság meghatározza az egyes országokban a megvalósításra vonatkozó tanácsadás ütemezését, amely lehetővé teszi, hogy a bizottság a 3. szinten képes legyen olyan útmutatókat készíteni, amelyek előnyösen befolyásolhatják az egyes országokban az implementálást. Egyértelműen ezt mutatták a MiFID tapasztalatai, mivel a MiFID-del kapcsolatos páneurópai útmutatót csak öt hónappal az irányelv implementálására vonatkozó határidő előtt véglegesítették. Bár fontos, hogy legyenek a haladást és a konvergenciát ösztönző tényezők a 3. szinten, valamint fontos viszonyítási pontokat kitűzni a haladás mérése érdekében, a végrehajtási határidőket a végrehajtás során rendre felül kell vizsgálni.

Jól dokumentált az a tény, hogy az Európai Gazdasági Térség 30 tagországa közül csak három vezette be a MiFID-et határidőre. Ez gyakorlatilag azt jelenti: komoly nyomás nehezedett a bankszektorra azért, hogy a MiFID-et 2007. november 1-jére bevezessék, ráadásul számos tagországban anélkül, hogy az adott ország szabályozását figyelembe vennék. Ezért az EBF azt javasolja a jogalkotóknak, hogy a jövőben gyakorlatias és rugalmas határidőket szabjanak, és hagyjanak elegendő időt a tárgyalások lehető legteljesebb befejezésére. A tör-

vényalkotás minőségét és teljességét, valamint alapos végrehajtását előnyben kell részesíteni a gyorsasággal szemben. Az egyes országokban történő bevezetésről szóló kerekasztal-beszélgetések felgyorsítanak ezt a fázist, és a szövegek harmonizációját is.

3.2. *A problémáspecifikus intézkedések áttekintése*

3.2.1. Prudenciális szempontok

Az EBF örömmel látja a tőkekövetelményekről szóló irányelvet (CRD), amelynek egy koherens, a kockázatokra érzékenyebb felügyeleti keret megvalósítását célozza. Egy jól vezetett és megfelelően tőkésített banki rendszer nagyobb stabilitást biztosít a szektornak, ezáltal szilárd alapot nyújt a vállalkozások növekedéséhez és az innovációhoz.

(i) A tőkekövetelményről szóló irányelv: a nemzeti mérlegelési jog megszüntetése

A Bázel II. szabályokat az európai jogrendbe beiktató CRD célja egy átfogó, kockázaterzékeny keretrendszer kialakítása, továbbá a pénzügyi intézmények kockázatkezelésének a javítása. Az új keret egyik alapvető jellemzője a rugalmasság, ami módot ad az intézményeknek arra, hogy a helyzetükhöz és kockázatkezelésük fejlettségéhez leginkább illeszkedő módszereket válasszák. A CRD a jobb kockázatkezelés ösztönzésével egyenlő versenyfeltételek biztosítására törekszik az Európai Unió tagállamai és a különböző pénzügyi intézmények körében. Az EBF azonban csalódottan tapasztalta, hogy jelentős a **fragmentálódás a szabályok értelmezése és gyakorlati alkalmazása terén**. Ez nemcsak az irányelvben foglalt nemzeti mérlegelési jogkörök (diszkréciók) nagy száma miatt van, amely jelentős mértékben veszélyezteti a pénzügyi piacokon az egyenlő versenyhelyeket, hanem – és ez bizonyítottan sokkal fontosabb – a különböző felügyeleti filozófiák, közelítésmódok miatt is. Az EBF ezért támogat minden olyan kezdeményezést, amely az ilyen nemzeti mérlegelési jogkörbe utalt kérdések számát képes csökkenteni. Erre egy példa a COREP, a közös jelentéskészítési keret (lásd a továbbiakban).

(ii) COREP

A CRD kapcsán különösen nagy terhet jelent a beszámolási kötelezettség teljesítése. A CEBS közös jelentéskészítési keretével (COREP) kapcsolatos kezdeti csalódottságot igazolják a CEBS-en belül felújított tárgyalások. A CEBS kialakította kereten belüli túlságosan tág információigényből gyakorlatilag minden felügyelet más és más adatkövetelményeket választ ki, ami azt jelenti, hogy a több országban működő intézményeknek a keret szinte teljes adattartamát jelenteniük kell. Ráadásul még az egyes tételek közös definíciója sem bizonyul elengedőnek a tételek azonos értelmezéséhez.

Ezért az EBF-nek az a meggyőződése, hogy a **COREP-et át kell alakítani egy valóban egységes európai keretté**, azokra az információs tételekre koncentrálva, amelyeket minden felügyelet alapvetően szükségesnek tart a vizsgálati és értékelési eljárásához. Biztosítani kell, hogy a több országban működő vállalkozások egyetlen sémát alkalmazhassanak az Európai Unióban működő összes leányvállalatukra.

(iii) Nagykokozatok (LE) kezelése

A nagykokozatok kezelésének a felülvizsgálata kiváló lehetőséget jelent egy elvi alapú megközelítés alkalmazására a prudenciális szabályalkotásban, egyértelműen elkülönítve a nagykokozati limiteket és a 2. pillér hatálya alá tartozó általános koncentrációs kokozatot.

E célból – ha a felügyelet és a szabályozók úgy ítélik meg, hogy a Bazel II. előírásokban szereplő koncentrációs kokozat szabályai nem elegendő mértékben veszik figyelembe az egyedi nagykokozatot –, az LE szabályait rugalmas rendszerként kell megtervezni, amely pusztán szabályozási óvintézkedést jelent, s amelyen belül az intézmények nagy szabadságot kapnak belső rendszereik megtervezésében. A felülvizsgálat egyik fontos célja a szabályozási keret és az intézmények saját gyakorlata közötti felesleges súrlódások kiküszöbölése, különös tekintettel a kokozatitetség-számítás- és a kokozatnyhítési technikák CRD-vel való összehangolására.

(iv) A saját tőke definíciója

A saját tőkére vonatkozó elvek (a tőke kétszeri figyelembevételének tilalma, illetve az alapvető tőkeelemeknek mindenkor haladéktalanul rendelkezésre kell állniuk) mindennemű fellazítását, és e tekintetben minden nemzeti mérlegelési jogkört kerülni kell.

a) A hibrid eszközök elfogadhatósága

A tőkeeszközök nemzetközi piacainak fejlődésével egy sor hibrid eszköz (amely egyaránt rendelkezik adósság- és részvényjellemzőkkel) elfogadhatónak tekinthető szabályozói saját tőkeként, esetektől függően. Az EBF szívesen fogadja ezt a kezdeményezést, amennyiben a hibrid eszközök azonos kezelése **segítheti az egyenlő versenyfeltételek létrejöttét a pénzügyintézetek körében**, biztosítva a saját tőke megfelelő minőségének megőrzését.

b) Szektorok közötti egységesítés

Felmerül a kérdés, hogy a bankok és biztosítótársaságok eltérő jellegű üzleti területeken való működése indokoltá teszi-e a két szektor tőkekövetelményeinek a differenciálását. Az egyenlő versenyfeltételeket, valamint a pénzügyi konglomerátumok irányításának a megkönnyítését szem előtt tartva, az EBF úgy véli, hogy az ilyen különbségeknek nem befolyásolhatják a tőke definícióját, s ezáltal az egyes tőkeelemek elfogadhatóságát sem.

Alaposan meg kell vizsgálni a biztosítási és a bankszektor közötti legszembetűnőbb különbséget, nevezetesen azt, hogy a biztosítótársaságok felügyelete jelenleg nem konszolidált. A tőkeszámítást mindkét szektorban konszolidált alapon kell alkalmazni. Ebben a kontextusban emlékeztetünk arra, hogy a Szolvencia II. szerint – ha a kokozatokat csoportszinten kezelik – más szabályozókkal együttműködésben végső soron a csoport felügyeleti szerve állapítja meg a csoport és leányvállalatai szavatolótőkeszükségletét (SCR).

(v) Likviditáskézelés

Az Európai Uniót akadályozza szorosabban integrált pénzügyi piac biztosította előnyök kiaknázásában, hogy a bankok likviditási kokozatkezelésének felügyelete (szabályozása) nem megfelelő. Emiatt a rendszer likviditási kokozata is növekszik.

Az EBF nézete szerint lényeges előrelépés ezen a területen csak akkor történhet, ha az Európai Unió tagállamai készek elismerni, hogy a befogadó ország hatóságainak tartózkodniuk kell a likviditás elszigetelt felügyeletétől, s inkább együttműködnek az anyabank székhelye szerinti ország hatóságaival. Mindenféle előrelépés, amit az Európai Unió tesz, precedensként és példaként szolgál a nemzetközi bankközösség számára.

A likviditási kockázatot korlátozó prudenciális felügyeletnek egy sor olyan gyakorlatra kell épülnie, amelyeket a bankok erre a célra dolgoztak ki; konkrétan, a következőket kell figyelembe vennie:

1. A legjobb gyakorlatok. A bankszakma a legjobb gyakorlatokat alakította ki a likviditáskézelés terén. A szabályozóknak arra kell ösztönözniük a bankok közösségét, hogy tovább javítsák, finomítsák ezeket a gyakorlatokat, és folytatniuk kell a párbeszédet a bankokkal a terület továbbfejlesztéséről.

2. Belső mennyiségi keretrendszer. A közös felügyeleti kereteknek biztosítaniuk kell, hogy a bankok pénznemenként megfelelő belső mennyiségi kereteket szabjanak meg a likviditási kockázat mérésére a „going concern” (a vállalkozás folytatásának) elve alapján, amely teljes mértékben lefedi azt a likviditási kockázatot, amelynek a társaság ki van téve. Ebben a belső keretrendszerben a likviditási kockázat csoportalapon mérendő validálását, átlátható ellenőrzési kritériumok alapján, a konszolidált felügyeletért felelős hatóság végzi. Vizsgálni kell, hogy a csoport leányvállalatai megértették-e és helyesen alkalmazzák-e a modellt, a befogadó ország felügyeletét pedig be kell vonni ebbe a folyamatba. Mivel minden egyes bank (i) sajátos üzleti modellje, (ii) kockázati étvágya, (iii) a helyi felügyeleti követelmények, valamint (iv) likviditásszerzési képessége alapján állapítja meg a belső keretét, a felügyeletnek el kell fogadnia, hogy a bankok által alkalmazott mennyiségi keretek eltérőek lesznek; tartózkodniuk kell egyetlen keret előírásától, és teret kell engedniük a rugalmasságnak és egy sor fejlettebb megközelítésnek.

3. Stressztesztet. A szabályozói keretben gondoskodni kell arról, hogy a bankok vagy bankcsoportok stressztesztet dolgozzanak ki, amely megmutatja, hogy képesek-e megbirkózni a felmerülő válsághelyzetekkel, és meg kell határozni az ilyen tesztelés fő elveit és paramétereit.

4. Rendkívüli esetek finanszírozási terve. Végül a szabályozási keretnek elő kell írnia, hogy a bankok vagy bankcsoportok dolgozzanak ki finanszírozási tervet rendkívüli esetekre, azonban e téren is tartózkodni kell a túlszabályozástól.

Szintén kulcsfontosságú, hogy a monetáris hatóságokat mint utolsó mentőváltót jelentő hitelezőket is bevonják a likviditáskézelésbe. Ez azt jelenti, hogy a mikrogazdasági stabilitás megőrzésén túli szempontokat is figyelembe kell venni. A monetáris hatóságoknak azon eszközök bővítésére kell törekedniük, amelyek a bankok és egyéb pénzüzetek rendelkezésére állnak a likviditási válsághelyzetek elkerülése érdekében.

3.2.2. A pénzügyi eszközök piacairól szóló irányelv (MiFID): ragaszkodnak-e az Európai Unió tagállamai a „kimásolási megközelítéshez”?

A MiFID – megtartva a közösségi „*útlevel*” elvét, amely a befektetési szolgáltatásokról szóló irányelv (Investment Services Directive – ISD) újdonsága volt – bevezette a „maximális harmonizáció” fogalmát, amely nagyobb hangsúlyt helyez az anyaállami felügyeletre. A maximális harmonizáció nem teszi lehetővé az Európai Unió tagállamainak, hogy a „szuperegyszerűt” vagy az „egyenlő versenyfeltételek” tekintetében hátrányos európai uniós követelményeknél szigorúbb előírásokat alkalmazzanak. A MiFID végrehajtási fázisában a legtöbb tagállam kijelentette, hogy nem térnek el jelentős mértékben a közösségi szövegtől a nemzeti alkalmazás során, és egész sor tagállam tette magáévá a „kimásolási megközelítést”, ami azt jelenti, hogy a közösségi jogi szöveget módosítás nélkül emelték át a nemzeti jogba. A MiFID átvételét azonban az esetek legnagyobb többségében késedelmesen hajtották végre. Egyelőre még **túl korai határozottan megállapítani, hogy a legtöbb tagállam ragaszkodni fog-e a „kimásoláshoz”,** vagy a MiFID átvétele során további igazításokra és kiegészítésekre lesz szükség. A vizsgálat második fázisában a végrehajtás során tapasztalható eltérések gyakorlati okait kell számba venni.

Az EBF örködik az irányelvbe épített, „bearanyozás” (az előírtnál szigorúbb szabályalkotás) elleni rendelkezések felett, és nagy várakozásokkal tekint eléjük, mivel ezek a tagállamokat arra kötelezik, hogy tartsák be az előírásokat, vagy ha nem teszik, adjanak magyarázatot az indokoltan vélt, eltérő megközelítésekre.

3.2.3. A pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelv: a túlságosan eltérő nemzeti értelmezések elkerülése

A pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelvet (Payment Services Directive – PSD) az Európai Parlament 2007 áprilisában szavazta meg, majd végleges elfogadásra továbbította a Tanácsnak. Az irányelv szövegét várhatóan 2007 októberében fordítják le, és a PSD-t legkésőbb 2009 novemberéig át kell ültetni a nemzeti jogrendbe.

A PSD rendkívül összetett joganyag, amely (túlságosan) sok cikkelyében rugalmasságot biztosít a tagállamok számára, ezért felmerül annak a veszélye, hogy a rendelkezések értelmezése következetlen lesz, és ugyancsak következetlenül kerülnek be a nemzeti jogba. Az EBF szerepe a megvalósítás és a lehető legkövetkezetesebb alkalmazás támogatása annak érdekében, hogy az Európai Unión belüli pénzforgalom valóban közös jogi keretek mentén valósuljon meg, valamint hogy a jövőben elkerülhetők legyenek a nemzeti jogba való átültetés túlzott eltérései által okozott komplikációk. Az EBF elhatározta, hogy megvalósítási fórumot hoz létre a nemzeti megvalósítás elősegítésére.

3.2.4. Vállalati piacok

(i) Kibocsátási tájékoztató

Az EBF sajnálja, hogy **nem valósult meg teljes mértékben** a Kibocsátási Tájékoztató irányelvben foglalt alapötlet, az „*útlevel*”, mert sok esetben a fogadó hatóságok kiegészítő követelményeket támasztanak a kibocsátóval szemben ahelyett, hogy gondjaikat közölnék a fogadó tagállam illetékes hatóságával. Például a fogadó tagállam kifogásai gyakran a meg-

fogalmazásra vagy a fordításra vonatkoznak, és ezzel sértik azt az alapelvet, hogy a fogadó tagállam illetékes hatóságai a tájékoztatóval kapcsolatban nem folytathatnak le jóváhagyó vagy közigazgatási eljárásokat.

Az EBF megjegyzi, hogy a Lámfalussy-eljárás 3. szintjén folyó munka mellett az egyes piacnak vannak olyan akadályai, amelyeket csak jogi eszközökkel lehet elhárítani, ilyenek különösen a nyelvi rendszer, valamint az irányelv hatályát meghaladó követelmények. Úgy véljük, hogy **a jelen fázisban túl korai lenne a kibocsátási tájékoztatóról szóló irányelv felülvizsgálata**, de fel kell hívni az Európai Bizottságot arra, hogy éberren figyeljen és kövesse nyomon annak alkalmazását.

(ii) Befektetési alapok

a) Alapkezelő társaság útlevele

A bizottság tudomással bír arról, hogy az **alapkezelő társaságok útlevele nem működik** a gyakorlatban; egyrészt, mert az irányelv szövege nem egyértelműen fogalmaz, másrészt pedig kétségek merültek fel a felügyeleti feladatok hatóságok közötti megosztásával kapcsolatban. A UCITS irányelv-módosításával kapcsolatban a bizottság javasolta, hogy amikor eldöntik: minden felügyeleti funkciót az alapkezelő társaság fogadó hatósága gyakoroljon-e, vagy egy részüket az a hatóság vegye át, amelyhez az alap tartozik, az utóbbi, azaz a „*részleges útlevél*” lehet a gyakorlati megoldás. Az EBF véleménye szerint az egyes piac elve alapján **a teljes útlevele lenne a kérdés leglogikusabb és legkívánatosabb rendezése**, és a felügyeleti együttműködést ennek figyelembe vételével kellene fejleszteni. Mindazonáltal a teljes útlevelel kapcsolatos – akár évekig is elhúzódó – tárgyalásokkal szemben **gyakorlati megfontolások alapján érdemes előnyben részesíteni egy koherens és gyorsan megvalósított részleges útlevelel alkalmazását**.

b) Egyszerűsített tájékoztató

A UCITS egyszerűsített tájékoztatójával kapcsolatban az EBF sajnálja, hogy **a szükséges információk körét és kezelhetőségét illetően jelenleg ilyen nagyok az eltérések**. Emiatt a szigorú követelményeket támaztó országokban a kibocsátások hátrányba kerülnek, és a kiterjedt adaptációs követelmények fényében a nemzetközi marketing nehezebbé vált. Ezért az EBF véleménye szerint az egyszerűsített tájékoztató reformja kulcsfontosságú. Úgy tűnik, hogy ezeket a nehézségeket enyhíti **a bizottság jelenlegi javaslata, amely szerint a jelenlegi kiterjedt formátumot fel kell váltani egy olyanal, amely csak bizonyos fontos befektetői információkat rögzít**. A cél egy rövid, összehangolt dokumentum, amelyben nincs helye az előírtnál szigorúbb szabályozásnak (bearanyozásnak), és a kisbefektetők valószínűleg koncentrálnak.

c) Értesítés

A UCITS-irányelvben szereplő értesítési követelmény terhes, és azt a tagállamok gyakran figyelmen kívül hagyják, ezért nem védi hatékonyan a nemzeti piacokat. A fogadó hatóság gyakran kiegészítő ellenőrzést végez, kiegészítő információkat kér, és az irányelvben szereplő határidőket sem mindig tartják be. Az **értesítési eljárás egyszerűsítése** általános támogatást élvez. Az EBF arra számít, hogy az utólagos ellenőrzésekkel kapcsolatban a bizottság által kialakított álláspont megoldja a fő hiányosságokat.

Az eljárással kapcsolatos jogi kockázatok korlátozása érdekében az a javaslat született, hogy minden felügyelet jelentessen meg a weblapján részletes listát azokról az országspecifikus kiegészítő követelményekről, amelyeket más tagállamok kibocsátásainak teljesítenie kell.

(iii) Elszámolás: az együttszabályozás eredményességének biztosítása

A kereskedést követő műveletek területén kombinálva alkalmazzák az együttszabályozást és az önszabályozást az úgynevezett „Giovannini-korlátok” lebontása és egy nyitott, versenyképes környezet létrehozása érdekében. A 2001. évi Giovannini-jelentés 15 korlátot határozott meg, amelyeket három kategóriába sorolt:

- Nemzeti különbségek a műszaki követelmények és a piaci gyakorlat terén
- Az adóügyi eljárások különbözősége
- Jogbiztonság

A Giovannini-korlátok lebontását kiegészíti az a piaci infrastruktúra, amely önkéntesen elfogadja a **páneurópai elszámolások magatartási szabályait**. Az aláírók Európában működő piaci infrastruktúrák, értékpapírtőzsdék, elszámolóházak és központi értékpapírtárak. A kódex aláíróinak közös célja, hogy erős európai tőkepiacot hozzanak létre, és lehetővé tegyék a befektetőknek, hogy konzisztens, koherens és hatékony európai keretek között bármely hazai vagy külföldi európai értékpapírral kereskedjenek.

A Központi Bankok Európai rendszere **TARGET2 értékpapír** néven projektet indított az elszámolások egységes platformon történő integrálására. A projekt célja a páneurópai elszámolások egyes akadályainak felszámolása. Az országok (a valutaövezetek mentén) eredetileg kidolgozták saját „hazai” értékpapír-kereskedelmi és elszámolási infrastruktúrájukat, és ez a helyzet az euro 1999-es bevezetése ellenére ma is fennáll. **Amíg az elszámolási rendszer ennyire szétdarabolt**, a különböző rendszerek közötti – különböző jogi és szabályozási rendszerek alapján végzett – átutalások bonyolultak, és ezért **drágábbak maradnak, mint a helyi átutalások**.

3.2.5 Lakossági piacok

(i) A fogyasztókkal szembeni szerződéses kötelezettségre vonatkozó jog: az I. Római Egyezmény

Az Európai Unió Bizottsága az I. Római Egyezményt magában foglaló, a szerződéses kötelezettségekre vonatkozó határozati javaslatában módosítja a fogyasztókkal kötött szerződésekre az Egyezmény által létrehozott rendszert. Úgy rendelkezik, hogy bizonyos körülmények között az ilyen szerződésekre a székhely szerinti ország törvényei az irányadók (5. cikk). **AZ EBF szerint ez nagymértékben akadályozza a pénzügyi szolgáltatásokat abban, hogy más tagállam potenciális ügyfeleinek nyújtsanak szolgáltatásokat.**

Ennek közvetlen hatása az lesz, hogy megfosztja a fogyasztókat a bővebb kínálat és a nagyobb termékválaszték nyújtotta lehetőségektől. Az EBF véleménye az, hogy a bizottság módszere veszélyezteti az Európai Közösséget létrehozó szerződés biztosította főbb jogok egyikét, nevezetesen a szolgáltatások szabad nyújtását. Úgy véli, hogy ez teljesen ellentétes az Európai Unió intézményeinek kinyilvánított szándékával, amely szerint a szektor integrációját anélkül kívánják támogatni, hogy bármely konkrét üzleti modellt a többi rovására előnyben részesítsenek.

Az EBF hangsúlyozza, hogy olyan környezetet kell teremteni, amely elősegíti a szolgáltatások nemzetközi nyújtását, és sürgeti az EU törvényalkotóit, hogy igyekezzenek kiemelt fontossággal kezelni a fogyasztóvédelem főbb elemeinek teljes harmonizációját a nem kiemelten fontos elemek kölcsönös elismerésével együtt. Az egyezmény megszövegezését e ponton tanácsos megtartani. Alternatív megoldásként az Európai Unió intézményei fontolóra vehetik az összes pénzügyi szolgáltatás teljes kiemelését a javasolt 5. cikk alkalmazásának hatálya alól.

(ii) Fogyasztási hitel

Az EBF általában támogatja a fogyasztási hitelről szóló irányelvet, mint a lakossági pénzügyi szolgáltatási piac további integrációjának irányában tett fontos lépést. Annak ellenére azonban, hogy a javasolt irányelvet a Tanács megszavazta, az EBF továbbra is elégtelennek találja, különösen, mivel a költségeket is túlságosan megemelheti anélkül, hogy – első lépésként – fokozná a piac integrációját. Ezért a parlament szintjén kell szorgalmazni az integráció további javításának ügyét.

(iii) Jelzáloghitel

Egy zöld könyv 2005. novemberi megjelenése és két érdekelt csoport 2006. évi megbeszélése után a bizottság most egy fehér könyvön dolgozik, amelyben ismerteti majd az Európai Unió lakáshitelszektorának integrációjához készült iránymutatásait.

Az EBF elvben támogatja a hazai lakáshitelszektor további integrációját, ha azokat a területeket, ahol lehetséges az integráció, egyértelműen azonosítják, az integráció kiválasztott eszközei megfelelőek és arányosak, illetve ebből a fellépésből a fogyasztónak és a szektornak közvetlen előnye származik. A hazai lakáshitelpiacok az Európai Unió tagállamaiban már nagymértékben versengők, hatékonyak és jól működnek.

Ezeknek a viszonyoknak az ismeretében **körültekintéssel kell eljárni, amikor a további integráció még megmaradt lehetőségeit méri fel**, továbbá azt, hogy milyen hatással lennének a külső intézkedések egy már hatékonyan működő piacra. Az EBF támogatja a lakáshitelekre vonatkozó, önszabályozó magatartási szabályok jelenlegi formájának megtartását, mivel ez biztosítaná a szerződéskötést megelőző információkat, bár egyes tartalmi tételeket – hatékonyságuk fokozása érdekében – érdemes lenne felülvizsgálni.

Ugyanakkor egyértelmű, hogy a további integrációnak bizonyos területeken, például a finanszírozás terén vannak előnyei. Valóban igazolható, hogy – egyelőre – a szektor nemzetközi tevékenysége arra épít, hogy a hitelezők (de nem a fogyasztók!) külföldre mennek. E vonatkozásban az alábbi akadályokkal kell megbirkózni:

(iv) A hitelinformációs rendszerekhez megkülönböztetés nélkül biztosított hozzáférés

Az EBF támogatja a megkülönböztetés nélkül biztosított hozzáférést a pozitív és/vagy negatív állami/magántulajdonú hitelinformációk rendszeréhez. Fontos lenne megteremteni azokat a feltételeket, amelyek betekintést engednek a hitelezési múltra vonatkozó információkba, és biztosítani kellene azokat a (kölcsönös) hozzájárulásokat is, amelyek e rendszerek bővítéséhez szükségesek.

Az európai intézményeknek tevételesen támogatniuk kellene a meglévő adatbázisokra vonatkozó információk összevetését, és egy olyan „együtműködési megállapodás” kidolgozását, amelyet a nyilvántartások tulajdonosai/irányítói kötnek. Az EBF úgy véli, ha előbb megtörténik a hitelinformációs rendszerek harmonizációja, egy ilyen megállapodás a köl-

csönösségen alapuló nemzetközi mechanizmusok segítségével előmozdítja majd a külföldi pénzügyi szolgáltatóknak a megkülönböztetés nélküli hozzáférést a különböző nyilvántartásokhoz, ami egyenlő esélyt biztosít a hazai és a nemzetközi hitelezőknek, és élénkíti a nemzetközi üzleti tevékenységet. E tekintetben az EBF üdvözli a tanács fogyasztási hitelekéről szóló irányelvről kialakított, közös álláspontjában alkalmazott módszerét, amelynek értelmében nemzetközi hitelezés esetén **minden tagállamnak** megkülönböztetés nélküli **hozzáférést kell biztosítania a területi hitelinformációs adatbázisokhoz.**

Nem lenne ésszerű kötelezővé tenni új adatbázisok létrehozását.

A fogyasztási hitelekre vonatkozó adatok határokon keresztül továbbíthatóságának kérdése, (például amikor az ügyfél másik országba költözik), rendkívül összetett probléma, amely alapvető adatvédelmi szempontú megfontolásokhoz kapcsolódik, és a pénzügyi intézetek közötti erőteljes versennyel összefüggő vetületei is vannak. Éppen ezért az EBF szerint e területen minden kezdeményezést alapos költséghaszon-elemzésnek kell alávetni.

Ugyancsak érdemes megjegyezni: a hatályos nemzeti adatvédelmi törvények nem teszik lehetővé, hogy a hitelezők hatékonyan léphessenek fel a csalások (különösen az adatlopás) megakadályozásáért. Az EBF véleménye szerint lehetővé kellene tenni a csalókat nyilvántartó adatbázis létrehozását.

(v) Hitelközvetítők alkalmazása

A hitelközvetítők alkalmazása létfontosságú a bankok és a pénzügyi közvetítők számára, különösen, ha nincs saját fiókhálózatuk. Ezért e témák szabályozását rendkívül körültekintően kell kezelni, hogy az ügyfél adatainak szükséges átláthatóságát többletköltség nélkül lehessen biztosítani.

Ebből következően a hitelközvetítőkre egyedi szabályokat kell megállapítani. Különbséget kell tenni a bankok, közvetítők és ügynökök között, hiszen az ügynökök soha nem kötnek és bonyolítanak szerződéseket megbízóik nevében, ezért rájuk kevésbé szigorú szabályoknak kell vonatkozniuk. Az EBF szerint, ha a fent említett kritériumok sérelme nélkül az alkusztevékenységet egyéb kategóriák felé nyitottá teszik, akkor az „*azonos üzlet, azonos kockázatok, azonos szabályok*” elvét kell alkalmazni, hogy a piac szereplőinek egyenlő versenyfeltételeket biztosítsanak.

Az Európai Unió hitelközvetítőkre vonatkozó bármely jövőbeli politikájának tartalmával kapcsolatban az EBF azt **javasolja a bizottságnak, hogy először készítsen olyan tanulmányt**, amilyenre a 2005–2010 közötti időszakban nyújtott pénzügyi szolgáltatások szakpolitikájáról szóló fehér könyv utal. Nyomatékosan **javasolja a bizottságnak, hogy vegye fontolóra az önszabályozást** (etikai kódex).

(vi) Bankszámlákkal kapcsolatos ügyfélmobilitás

Az EBF hevesen tiltakozott az ellen a szektort felmérő jelentésben tett megállapítás ellen, amely szerint a csekély ügyfélmobilitás a verseny hiányára utal. A legutóbbi tanulmányok éppen az ellenkezőjét mutatták: az Európai Unió tíz polgárából hét véli úgy, hogy könnyen tud bankot váltani, és csupán a polgárok 35%-a találja drágának a bankszámlavezetést (az Eurobarometer „Közvélemény Európában a pénzügyi szolgáltatásokról” című felmérése [2005]).

Sőt, mivel számos belföldi piac vezetett már be konstrukciókat az ügyfélmobilitás javítására (az országos váltóködtől a mobilitási útmutatókig, a hatóságokkal tartott partneri

kapcsolatot a fogyasztók e konkrét témakörben szerzett alapismereteiről...), ezen a téren azokra a tagállamokra kell hagyni a kezdeményezést, amelyekben a fogyasztók inkább úgy érzik, hogy ez szükséges, vagy ahol eddig nem alakítottak ki ilyen konstrukciókat.

A SEPA valóra váltása is nagy hatást gyakorol majd az ügyfélmobilitás iránti tényleges igényre. Az Európai Unió vezetésének szintjén semmilyen konkrét intézkedésre nincs szükség a SEPA megvalósítása előtt.

Ebből következik, hogy az **EBF határozottan ellenzi a bankszámlaszám-hordozás bevezetését**. Egy ilyen intézkedés nem volna megfelelő, és elfogadhatatlan terheket róna mind a bankokra, mind az ügyfelekre.

Az EBF-nek az a meggyőződése, hogy a mobilitás javítása érdekében a bizottságnak elsősorban a piacvezérelt és önkéntes helyi kezdeményezésekre kell támaszkodnia.

Ezen kívül a pénzmosás elleni jogszabályok végrehajtása céljából az ügyfélazonosításra vonatkozó előírások is korlátozhatják a nemzetközi mobilitást és a fogyasztók szabad választását. Ezért az EBF üdvözlőné, ha a Bankszámla-szakértők Csoportja (Bank Account Expert Group – BAEG) javaslatot tenne a **bizottságnak a pénzmosás elleni szabályok ügyfélmobilitásra kifejtett hatásának vizsgálatáról**, illetve a bankszámlanyitásra az Európai Unióban alkalmazott, egymástól eltérő jogi és szabályozási követelmények hatásairól.

Ha interneten is lehetséges volna külföldi számlát nyitni körülményes, nem elektronikus azonosítási eljárás nélkül, akkor például lényegesen egyszerűbbé válna mind a fogyasztók, mind a bankok élete. A fentiek okán fontolóra kellene venni az **elektronikus kereskedelemről és az elektronikus aláírásról szóló irányelvek értékelését és esetleges áttekintését**.

(vii) Európai szerződésjog – Kezdeményezés az egységes hivatkozási alap érdekében

Az EBF úgy látja, hogy a bizottság akcióterve koherensebb európai szerződésjogot teremt, ez pedig nagy előrelépést jelent a közösségek belső piacán belüli nemzetközi ügyletek, különösen a lakossági bankügyletek háttérét jelentő polgári jog színvonalának emelésében. Az európai belső piacon végzett, de a határokon átnyúló üzleti tevékenység korlátainak megszüntetése érdekében harmonizálni kell az uniós és nemzeti szintű, vonatkozó jogszabályokat. Az egységes hivatkozási alap (Common Frame of Reference – CFR) fő célja olyan eszköztár kialakítása, amely a bizottság és az Európai Unió jogalkotóinak segítségére lehet a polgári joggal összefüggő hatályos és jövőbeli közösségi jogszabályok finomításában; ezt az EBF melegen üdvözli. Viszont **szükség van még ezen kívül olyan központi kérdésekről folytatott nyílt vitára is**, amelyben a nemzeti szerződésjog megalkotásában eddig bevont valamennyi érdekelt fél részt vesz.

(viii) Az ügyfélszerzés áttekintése

Melegen üdvözlendő a bizottságnak az a célkitűzése, amely szerint felülvizsgálja a fogyasztói *acquis* joganyagát, hogy tényleges belső piacot teremtsen. Egy olyan európai piacon, amely egyre szorosabb szálakkal fonódik össze a növekvő számú határokon átnyúló banktevékenységen és pénzügyi szolgáltatásokon keresztül, alapvetően fontos, hogy a fogyasztók és a bankok érdekében elhárítsák a határokon átnyúló üzleti tevékenység még fennálló akadályait, és **páneurópai megoldások alakuljanak ki**. Nem lehet helyet adni a nemzeti értelmezésnek. A feladat úgy hajtható végre, ha sorra megoldást keresünk a határokon átnyúló üzleti tevékenységre konkrétan vonatkozó jogi aspektusokra – ez felel meg a célzott teljes harmonizáció koncepciójának.

Különösen a **szerződést megelőző tájékoztatással kapcsolatos** feladatok terén van szükség még a **kötelezettségek listájának rövidítésére**, mert túlságosan sok van belőlük, és nem felelnek meg a fogyasztók igényeinek. Ezen kívül a bizottságnak különösen ezen a területen **kell az eddiginél sokkal inkább figyelembe vennie a „felelős fogyasztónak” a közösségi jogban általánosan elismert koncepcióját**, amelynek értelmében a fogyasztó „*átlagosan tájékozottnak*”, „*tudatosnak és ésszerűnek*” tekintendő, aki képes a „*tevékeny polgár*” szerepét üzleti szempontból felelősen és ésszerűen gondolkodva betölteni.

(ix) A pénzügyi szolgáltatásokról szóló irányelv távértékesítési részének áttekintése

Ma még a fogyasztók nehezen érik el távolról a külföldi szolgáltatásokat, különösen olyan természetes akadályok miatt, mint a nyelvi különbségek, de részben a jelenleg érvényes jogi keretek – különösen a pénzügyi szolgáltatások távértékesítéséről szóló irányelv – miatt is, amely nem mozdította elő jelentős mértékben a pénzügyi szolgáltatások határokon átnyúló értékesítését.

Ehelyett az irányelv a távértékesítést még bonyolultabbá tette, és ez hátrányosan érinti a bankokat és a fogyasztókat is, hiszen a lehető legkevesebb harmonizációs rendelkezést és túlságosan sok tájékoztatási követelményt tartalmaz.

A pénzügyi szolgáltatások szektora igyekszik megragadni a tényleges határon átnyúló piac fejlődéséből következő kereskedelmi lehetőségeket. Ami azt illeti, a távértékesítési jog értelmében kötött szerződések az elektronikus kereskedés mai világában terjedőben vannak. Következésképpen **az EBF növekedési lehetőséget lát abban az esetben, ha a pénzügyi szolgáltatások távértékesítéséről szóló irányelv alkalmazása kapcsán felmerült, jelenlegi problémák konstruktív módon megoldódnak.**

3.2.6. A jelentéstétel aspektusai: FINREP

A beszámolási kötelezettség teljesítése jelentős költséggel és erőfeszítésekkel jár. A beszámolási kötelezettségek ennél fogva jelentős mértékben akadályozzák az integrációt, mivel meggátolhatják a pénzügyintézetet abban, hogy szolgáltatásokat nyújtson egy másik tagállamban (vagy eltántoríthatják tőle). A nagyobb csoportok esetében a beszámolás talán nem a legfőbb olyan elem, amelyet a határokon átnyúló üzleti tevékenység mérlegelésekor fontolóra vesznek, mindazonáltal **lényeges közvetett korlátja az integrációnak, valamint a versenynek.**

Az EBF örömmel látná a FINREP valóban egységes beszámolási eljárássá alakítását valamennyi szinten. Azokon a területeken, ahol a jogi személyek az anyaországnak kötelesek jelentést tenni, az egységes beszámolási gyakorlat kidolgozása helyett a hatékonyság és a költség közötti összefüggésre kell helyezni a hangsúlyt. Az egységes beszámolási keretrendszernek költséghatékonyan kell lennie és elő kell segítenie a felügyeletek konvergenciáját, illetve arra kell ösztönöznie a felügyeleteket, hogy ne csupán az összes gyakorlat összegzését állítsák össze, hanem dolgozzák ki a legjobb gyakorlatot Európában.

4. KÖVETKEZTÉSEK

A pénzügyi piacok integrációja a bankszektor konszolidálásának és megerősítésének kulcsa, ezért az Európai Unió gazdasági fejlődését és virágzását elősegítő eszköz.

Ezt szem előtt tartva, a jelentés bemutatta a bankok, illetve az Európai Unió döntéshozóinak legégetőbb teendőit. A szóban forgó prioritások: a lakossági ügyfelek számára kialakítandó belső piac, az európai felügyeleti struktúrák optimalizálása, a pénzügyi szektorban lezajló fúziók és felvásárlások prudenciális, jogi és fiskális akadályainak elhárítása, valamint a ténylegesen egyenlő versenyfeltételek megteremtése a pénzügyi intézmények számára. Ha ezeket a mérföldköveket elérik, az európai bankok erősebbek, rugalmasabbak lesznek, és jobban alkalmazkodhatnak azokhoz a feladatokhoz, amelyeket a kibontakozó globális környezet manapság rájuk ró.

Az EBF – tagszövetségeivel egyetemben – tevékenyen támogatja az Európai Unió integrált pénzügyi piacokról alkotott képének a megvalósítását, és az alábbi vezéreket követve, a továbbiakban is szerepet fog játszani a pénzügyi piacok európai integrációjának a végrehajtásában:

- Az egységes európai piacon a bankügyletek végrehajtását akadályozó korlátok elhárításán munkálkodik annak érdekében, hogy a bankszektor jobban támogathassa ügyfeleit, és hozzájáruljon a prosperitáshoz és a foglalkoztatáshoz.
- Lobbizik az Európai Uniónál és nemzetközi szinten a szabad piac megteremtéséért, valamint annak érdekében, hogy az európai bankok egyenlő versenyfeltételek között működhessenek az Európai Unióban és a világpiacon, a verseny mindennemű igazságtalan torzítása nélkül.
- Támogatja a bankszektorban a hatékonyságnövelésre és az ügyfélkiszolgálás javítására irányuló – pl. az infrastrukturális fejlesztésekben megnyilvánuló – törekvéseit, s ezzel lehetővé teszi, hogy a fogyasztók versenyképes árú banki szolgáltatásokat vehessenek igénybe, valamint hozzásegíti az európai vállalatokat ahhoz, hogy a világpiacon a lehető legsikeresebben versenyezzenek.

A fenti filozófia alapján az EBF arra kér minden érdekeltet: kettőzze meg erőfeszítéseit, hogy a lisszaboni program célkitűzéseit időben teljesítse.

IRODALOMJEGYZÉK

- DECRESSIN, J.–FARUQUE, H.–FONTEYNE, W. [2007]: Integrating Europe's financial markets, Nemzetközi Valutaalap, 2007
- EBF [2005]: Obstacles to Cross-border Mergers and Acquisitions in the Financial Sector
- EB [2007a]: Green Paper on Retail Financial Services
- EB: [2007b] The EU Economy: 2007 Review – Moving Europe's productivity frontier
- EB [2007c]: Raising productivity growth: key messages from the European Competitiveness Report 2007 című EB-közleményhez készült kísérőirat (belső munkaanyag)

- EKB [2007a]: The role of Financial Markets and Innovation in Productivity and Growth in Europe, Occasional Paper Series, 72. szám
- EKB [2007b]: EU banking structures
- EKB [2006]: EU banking structures
- EKB [2004]: Measuring Financial Integration in the Euro Area, Occasional Paper Series No. 14
- GIANNETTI, M.–GUIO, L.–JAPPELLI, T.–PADULA, M.–PAGANO, M. [2002]: Financial Market Integration, Corporate, Financing and Economic Growth, *European Economy* (zárójelentés)
- GUIO, L.–SAPIENZA, P.–ZINGALES, L.[2004]: Does local financial development matter?, *Quarterly Journal of Economics*
- KBC Bank [2007]: De financiële wereld in woelig water?
- STANLEY, M.–WYMAN, M. O. [2005]: European Banking Consolidation (Európai bankegyesítés)
- VÉRON, N. [2007]: Is Europe ready for a major banking crisis?, Bruegel
- WYMAN, M. O. [2007]: Mortgage Market Integration

GYAKRAN HASZNÁLT RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

- BAEG Bank Account Expert Group (Bankszámlaszakértők Csoportja)
- BCBS Basel Committee on Banking Supervision (Bankfelügyelet Bázeli Bizottsága)
- CCCTB Common Consolidated Corporate Tax Base (egységes összevont társasági adóalap)
- CCP Central Counterparty Clearing (központi elszámolóház)
- CESR Committee of European Securities Regulators (Európai Értékpapír-felügyeleti Bizottság)
- CEBS Committee of European Banking Supervisors (Európai Bankfelügyeleti Bizottság)
- CEIOPS Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors (Európai Biztosítási és Foglalkoztatói Nyugdíjpénztár-felügyeleti Bizottság)
- CFR Common Frame of Reference (egységes hivatkozási alap)
- COREP Common reporting framework (egységes jelentési keretek)
- CRD tőkövetelményekről szóló irányelv)
- CSD Central Securities Depositories (Központi Értékpapírtár)
- EB Európai Bizottság
- ECJ European Court of Justice (Európai Közösségek Bírósága)
- EBF Európai Bankföderáció
- EFRAG European Financial Reporting Advisory Group (Európai Pénzügyi Beszámolási Tanácsadó Csoport)
- EFR European Financial Services Round Table (Európai Pénzügyi Szolgáltatások Kerekasztala)
- EKB Európai Központi Bank
- EP Európai Parlament
- EU Európai Unió
- ESIS European Standardised Information Sheet (európai szabványadatlap)
- FATF Financial Action Task Force (Pénzügyi Akciócsoport)
- FISCO Fiscal Compliance Expert Group (Adókötelezettség-teljesítési Szakértők Csoportja)
- FSAP Financial Services Action Plan (Pénzügyi Szolgáltatások Akcióterve)
- FSCF Financial Services Committee (Pénzügyi Szolgáltatások Bizottsága)
- GAAP Generally Accepted Accounting Principle (az Egyesült Államokban általánosan elfogadott számviteli alapelvek)
- GDP Gross Domestic Product (bruttó hazai termék)
- IASB International Accounting Standards Board (Nemzetközi Számviteli Szabványok Bizottsága)
- IFRS International Financial Reporting Standards (Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Szabványok)
- IOSCO International Organization of Securities Commissions (Értékpapír-bizottságok Nemzetközi Szervezete)
- ISD Investment Services Directive (a befektetési szolgáltatásokról szóló irányelv)
- MIFID Markets in Financial Instruments Directive (a pénzügyi eszközök piacairól szóló irányelv)
- PSD Payment Services Directive a pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelv)
- SE Societas Europaea
- SEPA Single Euro Payments Area (egységes euro-pénzforgalmi övezet)
- áfa hozzáadottérték-adó (magyar belföldi használatban: általános forgalmi adó)